

ΚΑΙΣΑΡΙΟΣ ΔΑΠΟΝΤΕΣ

(1714 - 1784)

Ὁ πολυγραφώτατος καὶ πολυμαθέστατος οὗτος συγγραφεύς, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἡ περισυναγωγή ἀπειρῶν καὶ πολυτίμων πληροφοριῶν, θεωρεῖται μὲν κοινῶς ὡς Σκοπελίτης, καὶ αὐτὸς δ' οὗτος τὴν Σκόπελον ὡς ἰδιαιτέραν πατρίδα του ἀναγράφει, εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ἔλκει τὴν καταγωγήν ἐξ Ἀνδρου, ἔνθα οἱ προπάτορες αὐτοῦ, καταλεγόμενοι μεταξὺ τῶν εὐγενῶν τῆς νήσου, διέμενον καὶ ἐν ἡ τὸ ἐπώνυμον Δαπόντες καὶ μέχρι σήμερον εἶνε συνηθέστατον, φραγκικῆς δὲν προελεύσεως¹.

Περὶ τῆς ἐκ τῆς νήσου Ἀνδρου καταγωγῆς τοῦ Καيسαρίου Δαπόντε σφίζονται ἔγγραφοι πηγαὶ ἀνεπίδεκτοι ἀμφισβήτησεως, τὰς ὁποίας ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας. Κατὰ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος πληροφορίας ἐν Ἀνδρῷ ἐγεννήθη καὶ μέχρι τῆς νεανικῆς του ἡλικίας διέμενε ὁ πατὴρ τοῦ Καيسαρίου Δαπόντε, Στέφανος καλούμενος. Οὗτος περιπεσὼν ἐν Ἀνδρῷ εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν κρατούντων λόγῳ διενέξεων του πρὸς τὸν πρωτότοκον ἀδελφόν του Αὐγουστίνον, πρὸς τὸν ὁποῖον περιῆλθεν ἐλόκληρος ἡ μεγάλη πατρικὴ περιουσία, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀνδρου ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς φραγκοκρατίας ἰσχύοντα οἰκογενειακὰ ἔθιμα, περὶ ὧν ἐν ἄλλῃ ἡμῶν μελέτῃ ἠσχολήθημεν², ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ νέος τὴν Ἀνδρον καὶ μετέβη ἀρχομένου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος εἰς Σκόπελον. Σημειωτέον ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεταξὺ Ἀνδρου καὶ Σκοπέλου ὑπῆρχε συχνὴ ἐπικοινωνία, δὲν εἶνε δ' ἔκτοτε σπάνιον ἐν Ἀνδρῷ τὸ ἐπώνυμον Σκοπελίτης, ἐλέγχον τὴν ἐκ Σκοπέλου καταγωγήν τῶν φερόντων αὐτό.

Ὁ ἐν Ἀνδρῷ παραμείνας πρεσβύτερος, ὡς εἴρηται, ἀδελφὸς τοῦ Στεφάνου Δαπόντε Αὐγουστίνος, γενόμενος κάτοχος ἐλοκλήρου τῆς

1. Βλ. Δ. Π. Πασχάλη, Τὸ Ἀρχοντολόγιον τῆς Ἀνδρου, ἔνθα ἐν ἐκτάσει γίνεται λόγος περὶ τῆς οἰκογενείας Δαπόντε. Ἡ μελέτη ἀνέκδοτος εἰσέτι.

2. Δ. Π. Πασχάλη, Νομικὰ ἔθιμα τῆς νήσου Ἀνδρου, ἥτοι τοπικαὶ ἐν Ἀνδρῷ συνήθειαι περὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κληρονομικοῦ δικαίου, ἐμπορικῶν συμβάσεων, ἀγροτικῶν ἐκμισθώσεων κλπ. Μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων. Περιοδ. «Ἀρχαῖον Κοινωνικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν», τ. Β' καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει, ἐν Ἀθήναις, 1925.

πατρικῆς περιουσίας καὶ ἀναδειχθεὶς πλούσιος γαιοκτημῶν, διετέλεσε καὶ γραμματεὺς τοῦ κατὰ τὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην βεσβόδα τῆς Ἀνδρου. Εἶχε δ' ὁ Αὐγουστίνος Δαπόντες ἓνα υἱόν, Ζάνεν ὀνομαζόμενον, καὶ τέσσαρας θυγατέρας, τὰς ὁποίας, παρὰ τὰ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀνδρου κρατοῦντα, ὑπάνδρευσε καὶ τὰς τέσσαρας, δούς τὴν Ἀνεξάκην εἰς τὸν ἐκ Στενιῶν Μπίστην τὸν ἐπικαλούμενον Μουβελαν, τὴν Ἀσημίναν εἰς τὸν ἐν Κάτω Κάστρῳ Ροῦδην τὸν ἐπικαλούμενον Ντουλμπέρην (ὥραϊον), τὴν Εὐδοξίαν εἰς τὸν ἐκ Στενιῶν ἐπίσης Μπίστην τὸν ἐπονομαζόμενον Γαλούνην καὶ τὴν τετάρτην Βισλάντην εἰς τὸν ἐν Ἀηδονίῳ τοῦ Κορθίου Ἀλέξανδρον Μπίστην, πάντας ἄρχοντας ἐκ τῶν πλευσιωτέρων καὶ τῶν μᾶλλον ἐν τῇ νήσῳ σημαινόντων.

Ὁ Στέφανος Δαπόντες ἐγκατασταθεὶς ἐν Σκοπέλῳ μετέρχετο ἐκεῖ τὸν διδάσκαλον, πολλῆς ἀπολαύων ὑπολήψεως καὶ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς κατοικοῖς διὰ τοὺς διακεκριμένους τρόπους του, προδίδοντας τὴν ἀριστοκρατικὴν καταγωγὴν του, καὶ διὰ τὰς σχέσεις του πρὸς πάντας σχεδὸν τοὺς τότε προέχοντας ἐν τε τῇ κλήρῳ καὶ τῇ πολιτείᾳ ἑμογενεῖς. Νυμφευθεὶς δ' ἐν Σκοπέλῳ καὶ λαθὼν σύζυγον ἐξ ἀρίστης τῆς νήσου οἰκογενείας ἀπέκτησε πολυμελεστάτην εἰκογένειαν, δεκαπέντε βλα τέκνα, ἐξ ὧν τὰ μὲν δώδεκα ἄρρενα, τὰ δ' ἐπίλοιπα θήλεα. Μεταξὺ τῶν τέκνων του κατελέγοντο ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ κατόπιν μετονομασθεὶς Καيسάριος, περὶ οὗ κυρίως ὁ λόγος ἐνταῦθα, καὶ ὁ Μεθόδιος, ἀδελφὸς πρεσβύτερος τοῦ Καيسάρειου, ὅστις γενόμενος μητροπολίτης Αἴνου παρητήθη καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν ἐν Χίῳ ὀνομαστὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Μουνδῶν ἢ Διευχῶν. Ἦτο δὲ ὁ Μεθόδιος ἀνὴρ τὰ μάλιστα ἐλλόγιμος, τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἱερᾶς παιδείας ἐγκρατέστατος, διετέλεσε δ' ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ διδάσκαλος πρὸ τῆς εἰς μητροπολίτην Αἴνου χειροτονίας του. Μονάζοντα δ' ἐν Χίῳ τὸν Μεθόδιον ἐπεσκέψθη ὁ ἀδελφὸς του Καيسάριος, τὰς ἐκ τῆς ἐπισκέψεως δὲ ταύτης ἐντυπώσεις του περιέγραψεν ὁ Καيسάριος ἐμμέτρως εἰς τὸ ἔργον του «Κῆπος Χαρίτων». Ἀναφέρεται δὲ καὶ Μεθόδιος Δαπόντες, ἀνεφιδὸς τοῦ προηγουμένου, ἐπονομαζόμενος ὁ Μικρὸς, χαρακτηριζόμενος δ' ὡσαύτως ὡς λόγιος καὶ σοφὸς ἀνὴρ, ἐπὶ μικρὸν μετελθὼν καὶ οὗτος τὸν διδάσκαλον.

Ἐν Σκοπέλῳ ὁ Στέφανος Δαπόντες κρίνων ἀνεπαρκῆ τὴν ἰδικήν

1. Πρὸλ. *Διονυσίου Πίστη*, πρῶτην ἑάνθης μητροπολίτου, Περιγραφὴ τῆς νήσου Ἀνδρου κλπ., ἐν Ἐρμούπολει 1881, σ. 56. Ἀλλ' ὁ ἑάνθης, ὡς ἔθος αὐτοῦ, συγχέει τὰ τε πράγματα καὶ τὰς χρονολογίας.

του ιδιωτικῆν διδασκαλίαν καὶ φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ διακρίνοντος αὐτὸν ἐνθέου πρὸς τὰ πράγματα ζήλου συνέστησε τῇ 1723 μικρὸν σχολεῖον χάριν συστηματικωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἰδίως τῶν πολυπληθῶν τέκνων του. Συνήργησε δ' εἰς τὴν σύμπηξιν τῆς σχολῆς ταύτης καὶ ὁ κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν ἐκ Σκοπέλου τότε διελθὼν καὶ εἰς "Αγιον" Ὅρος μεταβαίνων εὐπαίδευτος μητροπολίτης τέως Ναυπάκτου καὶ "Αρτης Νεόφυτος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Στέφανος Δαπόντες ἐξέφρασε τὸν περὶ συστάσεως τῆς σχολῆς διακαῇ τῆς καρδίας του πόθον.

Ἐν τῇ σχολῇ δὲ ταύτῃ τοῦ Στεφάνου Δαπόντε ἐδίδαξε κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖσι τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὁ σοφὸς ἱερομόναχος Ἱερόθεος ὁ Πελοποννήσιος, ὁ μεταφράσας τὴν βίβλον τοῦ Ἑφραίμ, συγγράφας δὲ καὶ ἐξήγησιν εἰς τὴν ποιητικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους'. Ἀπέστειλε δὲ τὸν Ἱερόθεον μετὰ δύο ἄλλων ὑποδιδασκάλων ἐξ Ἀγίου Ὁρους εἰς Σκόπελον ὁ πρεμνημονεμβεῖς τέως μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ "Αρτης Νεόφυτος, θερμὸς ἐπαινέτης τοῦ κοινωνοφελοῦς ἔργου καὶ πρόθυμος εἰς εἰσδωσιν αὐτοῦ συμπράκτωρ (1723—1724). Ἐδάνεισε δὲ τότε ὁ Στέφανος Δαπόντες εἰς τὴν κοινότητα τῆς νήσου χίλια γρόσια, δωρήσας ὑπὲρ τῆς σχολῆς τοὺς τόκους αὐτῶν. Οὕτω δὲ ἱδρυθὲν τὸ ἐν Σκοπέλῳ σχολεῖον οὐ μικρὰς ὠφελείας ἐγένετο πρόξενον, διότι πλὴν τῶν ἐπιχωρίων καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρακειμένων μερῶν ἐλθόντες ἐδιδάσκοντο ἐν αὐτῇ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Δαπόντες, γεννηθεὶς τῇ 1714, ἐκ νεαρωτάτης δ' ἡλικίας ὀργῶν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν μάθησιν, ἀφ' οὗ διήκουσε τὰ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ πατρὸς του διδασκόμενα μαθήματα ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς εὖρεσιν τύχης, φέρων συστατικὰ γράμματα τοῦ πατρὸς του πρὸς τοὺς γνωρίμους εἰς αὐτὸν Χρῦσανθον Νοταρᾶν, πατριάρχην Ἱεροσολύμων, καὶ Κωνσταντῖνον Βεντούραν τὸν Πάριον, διεργηγέα τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου. Ἄλλ' εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπ' ὀλέγον διέμεινεν ὁ Δαπόντες, διότι μόλις φθάσας ἔμαθε περίλυπος ὅτι ὁ πολὺς πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος, εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ

1. Μελετίου. Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τ. Δ', σ. 224. — Ματθαίου Κ Παγαρίνα, Σχεδιάσμα περὶ τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔθναι καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κων)πόλεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνεστώσης (18') ἑκατονταετηρίδος, σ. 175. — Κ. Ν. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σ. 607. — E. m. Legrand, Ephémérides Daces de Constantin Dapontés, τ. Γ', σ. X—XIII. — I. Pargoire, Les évêques de Skiathos et Scopelos au XVIIIe siècle, ἐν περιόδ. «Echos d'Orient», ἐτ. 1903, σ. 388. — D. S. Hesselting, Histoire de littérature Grecque moderne, Paris 1924, σ. 38—9 γαλλ. μετάφρ Ν. Pornot. — Πρὸς. Ἀρίστου Καμπάνη, Ἱστορ. τῆς Νεοελλ. Φιλολογίας, ἐν Ἀθήναις, 1935,

ὁποῖου κυρίως ἐθάρρει, εἶχεν ἀποθάνει τὴν 7 Φεβρουαρίου 1731. Οὐχ ἦττον ὅμως ὁ ἕτερος τῶν προστατῶν του, ὁ διερμηνεὺς τοῦ στόλου Βεντούρας, ἐδέχθη αὐτὸν εὐμενῶς, ἀποστείλας εἰς Βουκουρέστιον παρὰ τῷ ἡγεμόνι Μιχαήλ Ῥακοβίτσα.

Ἄλλ' αἱ κρατοῦσαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν Βλαχίᾳ ἀνωμαλῖαι περὶ τὴν κατὰληψιν τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτῆς θρόνου, τὸν ὅποιον ἡμφισθῆται πρὸς τὸν Ῥακοβίτσαν ὁ Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος, ὅστις καὶ τελικῶς υπέρσχυσεν, ἐπέφερον τὴν πτώσιν τοῦ πρωτίστου τοῦ Ῥακοβίτσα ὑποστηρικτοῦ Βεντούρα, παυθέντος ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως τοῦ διερμηνέως τοῦ στόλου.

Ἔτσι ὁ Δαπόντες παρέμεινεν εἰς Βλαχίαν ἐοτρημένος παντὸς ὑποστηρικτοῦ, πτωχὸς δὲ καὶ τῶν πάντων στερούμενος ἤδυνήθη χάρις εἰς τὴν προστασίαν τοῦ διαδεχθέντος τὸν Χρῦσανθον καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ παρεπιδημοῦντος πατριάρχου Ἱεροσολύμων Μελετίου, πατρικοῦ καὶ τούτου φίλου του νὰ διορισθῇ ὑπότροφος εἰς τὴν ἡγεμονικὴν σχολὴν μετ' ἐπιχορηγήσεως εἴκοσι γροσίων κατ' ἔτος καὶ κατοικίας ἐν τῷ ἁγιοταφικῷ μετοχίῳ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἀφελῶς δὲ ὁμολογεῖ ὁ Δαπόντες, ὅτι πρὸς ἐξοικονόμησιν ὀλίγων κερμάτων καὶ βιβλία ἐπὶ πληρωμῇ ἀντέγραφε, καὶ ἄλλους μαθητὰς ἐπ' ἐνοικίῳ προσελάμβανεν ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ. Διηύθυνε δὲ τὴν ἡγεμονικὴν σχολὴν τοῦ Βουκουρεστίου, καθ' ὃν χρόνον ἐσπούδαζεν ἐν αὐτῇ ὁ Κωνσταντῖνος Δαπόντες, Γεώργιος Ὑπομενάς ὁ Τραπεζούντιος, ἀνεψιὸς Σεβαστοῦ τοῦ Κυμνήτου, ἀνὴρ τό τε γένος καὶ τὴν παιδείαν ἐπιφανής. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ νεαρὸς Δαπόντες προεχειρίσθη εἰς Ἀναγνώστην.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ σπουδῶν του, καθ' ὅς ἐδωσε πολλὰ δειγμάτων τῆς εἰς τὰ γράμματα ἐξαιρετικῆς εὐφυΐας καὶ ἐπιδόσεώς του, καὶ ἀφοῦ κατὰ τινὰς πληροφορίας κατώρθωσε μάλιστα νὰ μεταβῇ ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ εἰς Γερμανίαν ὅπως διακούσῃ ἐκεῖ μαθήματα, ἤδυνήθη νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς τὸν ἐκ Ζαγοράς τοῦ Πηλίου ὁμογενῆ Κωνσταντῖνον Εὐπόλητον, ἄνδρα συνετὸν καὶ διακρινόμενον διὰ τὴν ἀγχίνουσαν καὶ εὐθυκρισίαν του, ἕνα δὲ τῶν μάλλον ἰσχυόντων καὶ σημαντικῶν ἀσκούντων ἐπιρροὴν παρὰ τῷ Κωνσταντίνῳ Μαυροκορδάτῳ, ὅστις εἶχεν ἐπανέλθει τὸ τρίτον εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας 1735¹. Ἐκ τῆς καλῆς δὲ συμπεριφορᾶς καὶ τῆς εὐφυΐας τοῦ Δα-

1. Ὁ Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος ἐξάκις ἀνῆλθε τὸν ἡγεμονικὸν θρόνον τῆς Βλαχίας καὶ τετράκις τὸν τῆς Μολδοβίας. *Διονυσίου Φωτεινοῦ, Ἱστορία τῆς πάλαι Δακίας*, τ. 6', ἐν Βιέννῃ 1818, σ. 312—330, *Δανιὴλ Φ. Λιππιδου*, Γεω-

πόντες έλκυσθεῖς ὁ Εὐπόλυτος, ἐθεώρησεν αὐτὸν κατάλληλον σύζυγον τῆς θυγατρὸς του· ὤθεν καὶ συνέστησε ἐνθέρμως τοῦτον εἰς τὸν ἡγεμόνα, ὅστις καὶ προσέλαβε τὸν Δαπόντε τῇ 1738 ὡς δεῦτερον γραμματεῖα, δοὺς εἰς αὐτὸν τὴν ἐντολὴν νὰ συγγράψῃ τὰς «Δακικὰς Ἐφημερίδας» ἡτοὶ συμβεβηκότα τετραετοῦς πολέμου Ὀθωμανορῶσσω, πρὸς δὲ καὶ Αὐστριακῶν, μέχρι τοῦ ἔτους 1739». Θεωροῦνται δὲ σήμερον αἱ «Δακικαὶ Ἐφημερίδες» τοῦ Δαπόντε ὡς ἡ μᾶλλον ἀξιόχρεως πηγὴ διὰ τοὺς εἰς τὴν Ῥωμουνικὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων ἐκείνων ἀσχολουμένους.

Ἄρτι ὡς εἰς τὰς παρὰ τὸν Δούναβιν ἡγεμονίας, αἵτινες ἦσαν τότε ἡγεμονίαι ἑλληνικαί, ἀνέπνευσεν ὁ Δαπόντες τὴν ζειδωρον τῆς ἐλευθερίας αὖραν καὶ εἶδεν ἐκεῖ καταβαλλόμενα τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος, ἤρχισεν ἀμέσως ὀνειρευόμενος τὴν ἀνάστασιν τῆς

γραφικὸν τῆς Ρουμανίας εἰς ἀκριβοτέραν καὶ πληρεστέραν κατάληψιν τῆς ἱστορίας αὐτῆς, νῦν πρῶτον συντεθὲν καὶ τύποις ἐκδοθὲν, τ. Α' μέρος, Β', ἐν Λειψίᾳ 1816, σ. 94. — **Κ. Ν. Σάθα**, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, ἐν Ἀθήναις 1868, σ. 478 **Emile Legrand**, *Généalogie des Maurocordato de Constantinople et autres documents concernant cette famille*, Paris 1886, σ. 1—73. Τὸ πόνημα τοῦτο τοῦ Γάλλου μεσαιωνολόγου μετ' ἐξαιρετικῆς πολυτελείας ἐκδοθὲν εἰς ἐλάχιστα ἀντίτυπα, πλήρες δὲ ἀξιολογωτάτων πληροφοριῶν περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Μαυροκορδάτων, περιέχει δύο ἑλληνιστὶ γεγραμμένας γενεαλογίας τῶν Μαυροκορδάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν συνετάχθη κατὰ τὰ μέσα τοῦ προπαρελθόντος αἰῶνος, ἡ δὲ ἐν ἔτει 1842, καθὼς καὶ ἐπιτύμδια ἐπιγράμματα εἰς τίνα μέλη τῆς οἰκογενείας. Πλὴν δὲ τούτων ἐγκώμιον Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου, συντεθὲν λατινιστὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19' αἰῶνος, καὶ διατριβὴν τοῦ Ἰω. Θ. Οἰλβίου (Hælbis) περὶ τῶν φιλολογικῶν σπουδῶν Ἰωάννου Νικολάου Μαυροκορδάτου ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας τυπωθεῖσαν ἐν Ἰέννῃ τῇ 1755. Τὸ διδρίον, ἐν ᾧ περιέχονται καὶ ἄλλαι πολλοὶ λόγου ἀξίαι εἰδήσεις περὶ τῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν τῶν περὶ τὰ γράμματα ἀσχοληθέντων ἐκ τοῦ γένους τῶν Μαυροκορδάτων, κοσμεῖται καὶ διὰ καλλιτεχνικωτάτων χαλκογραφικῶν εἰκόνων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Απορρήτων, τῶν ἡγεμόνων Νικολάου, Κωνσταντίνου καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν διαπρέψαντος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Ὁ Legrand ἐδημοσίευσε τῇ 1900 δευτέραν ἐκδοσιν τοῦ συγγράμματός του τούτου, ὑπὸ τὸν τίτλον: *Généalogie des Maurocordato de Constantinople rédigée d'après des documents inédits*, Paris 1900, σ. 1—59. Ἀθηντικὰς δὲ γενεαλογίας τῶν Μαυροκορδάτων, ἰδίᾳ αὐτῶν χειρὶ γεγραμμένας βλ. παρὰ **Δημητρίῳ Π. Πασχάλη** ἐν τῇ ἔργῳ αὐτοῦ: Χρονικὰ καὶ ἱστορικὰ σημεῖωματα ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρῳ χειρογράφων κωδίκων καὶ τῶν παραφύλων παλαιῶν ἐντύπων διδρίων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1193 μέχρι τοῦ 1853. Ἐν Ἀθήναις 1930, σ. 57—60. Ὁ ἐν Ἑλλάδι οἶκος τῶν Μαυροκορδάτων ἐξέλιπε σήμερον ἐξ ἀρρενογονίας.

ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ δὴ τῷ 1738 ὁ Δαπόντες εἶδε καθ' ὕπνου συγκινητικὸν ὄραμα. Καὶ γράφει :

Εἶδα κ' ἐγὼ ἐν ὄνειρον
 Κυριακῇ ξημέρωμα, δώδεκα νοεμβρίου,
 μνήμῃ τοῦ 'Ελεήμονος ἔστωντας τοῦ ἁγίου
 'Εν' αἰτὸν δικέφαλον στὸν οὐρανὸν ἐπάνω
 ἔλαμπεν ὡς ὁ ἥλιος, νὰ μὴν εἰπῶ παρὰνω,
 μὲ στέφανον βασιλικὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του,
 μ' ἕναν σταυρὸν ὡς σύνηθες ἐπὶ τὴν κορυφὴν του

πλησίον δὲ τοῦ αἰτοῦ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος
 μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του, μὲ τὸν σταυρὸν κ' ἐκείνος.
 Ταῦτα ἰδὼν, ἀγαπητέ, μ' αὐτὴν τὴν ἔρασίμ μου,
 θάμβος κατέλαθεν εὐθὺς τὴν ταπεινὴν ψυχὴν μου¹.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἐποχὴν, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς του Στεφάνου, κατώρθωσεν ὁ Κωνσταντῖνος νὰ λάβῃ τὸ ἐν τῇ νήσῳ Βρεττανικὸν Προξενεῖον, ὅπερ διήνυθεν ὁ πατὴρ του². Εἰς τὸ προξενεῖον ταῦτα ὑπῆγοντο ἡ Σκόπελος, ἡ Σκιάθος, τὰ Χιλιοδρόμια καὶ οἱ περίξ ἀνήκοντες αὐταῖς τόποι. 'Ενῇργει δ' ὁ Δαπόντες νὰ λάβῃ καὶ τὸ προξενεῖον τῆς Βενετίας, σκεπτόμενος ἴσως νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Σκοπέλῳ πρὸς προστασίαν τῆς ἀπορραϊσθείσης πατρικῆς του οἰκογενείας.

Ὡς δεῦτερος ἡγεμονικὸς γραμματεὺς ὁ Δαπόντες παρηκολούθησε τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον εἰς Μολδαυίαν, δευτέραν ταύτην φοράν ἐκεῖ μετατεθέντα τῷ 1741. Καθὰ δὲ ὁμολογεῖ, ἔκτοτε ἐπεδόθη εἰς τὴν συστηματικὴν μελέτην τῶν Γραφῶν καὶ ἤρχισε γὰ ἐξασκῆται περὶ τὴν στιχουργίαν, συνθέτων ἐμμέτρως ἀναφορὰς καὶ ἄλλα λογύδρια, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν ὁποίων καθυδύνετο ὁ φιλόμουσος ἐκεῖνος καὶ περὶνους ἡγεμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἱστορία ἐπαξίως ἀπέναιμε τὸ ἐπώνυμον τοῦ 'Αναμορφοῦτοῦ. 'Επὶ τῇ δευτέρᾳ δὲ ταύτῃ μεταθέσει τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Μολδαυίαν ὁ Δαπόντες συνέταξε διάλογον διὰ στίχων μεταξὺ Βλαχίας καὶ Μολδαυίας (Μπογδανίας), ἀρχόμενον οὕτω :

1. *Καيسαρίου Δαπόντες*, Καθρέπτης τῶν Γυναικῶν, 'Ενετίαι: 1766, τ. Β., σ. 400.

2. «Πατέντα δοθεῖσα τῷ Κωνσταντίνῳ Δαπόντι διὰ τὸ κونسουλᾶτον ὑπὸ τοῦ ὑπάτου 'Οδεράρδου Φάδκενερ, πρέσβους τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας παρὰ τῇ 'Οθωμανικῇ Πόρτᾳ». 'Αχρονολόγητος. 'Εν «Κέρκι 'Αμκαλθείας», σ. 117.

Βλαχία. "Αχ, ἄχ, κακὴ γειτόνισσα, τὸν θησαυρὸν μου πῆρες,
τὸν στέφανόν μου ἄρπαξαν αἱ ἄρπαγές σου χεῖρες.
Μπογδανία. Βέβαια, τίς γὰρ δὲν ποθεῖ συμφέρον τὸ οἰκεῖον,
ὅμως μὲ τὸ ἐχάρισε τὸ ἔλεος τὸ θεῖον.

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ Δαπόντες ἐλθὼν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον παρητήθη τῆς γραμματείας καὶ ἐγκαταλιπὼν τὸ Ἱάσιον μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, ἀδελφοῦ τοῦ ἐν Μολδαυίᾳ ἡγεμονεύοντος. Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄφιξιν τοῦ Δαπόντε ὁ Ἰωάννης Μαυροκορδάτος, ὅστις συνωμοτικῶς ἀφ' ἱκανοῦ χρόνου ἐργάζετο κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἠδυνήθη νὰ υποσκελίσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ νέου βεξίρου Σκεῖμογλου Ἀλῆ πασᾶ. Ὁ Δαπόντες ἐν συνεννοήσει εὐρισκόμενος μετὰ τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου εἶχεν υποστηρίξει πάσῃ δυνάμει τὰ συνωμοτικὰ αὐτοῦ σχέδια, διὸ καὶ μετὰ τὸν ἄδοξον κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του θρίαμβον τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου καὶ τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβε μερίδα λέοντος, διορισθεὶς τὴν 30 Ἰουνίου 1743 πρῶτος ἡγεμονικὸς γραμματεὺς καὶ μετ' οὐ πολὺ μέγας καμινάρης¹. Εἰς τὴν Γεωγραφικὴν δ' Ἱστορίαν του (κεφ. ιθ') περιγράφει τὴν ἐν τῇ σεραγίῳ ὑποδοχὴν καὶ ἀνάρρησιν τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, καθ' ἣν καὶ αὐτὸς παρίστατο μετὰ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ τιτλούχων τοῦ ἡγεμόνος.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ὑψηλῶν τούτων ἀξιωματῶν ὁ Δαπόντες ἐδημιούργησε πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς ἐχθροὺς, οἵτινες δὲν ἔπαυον ποικιλοτρόπως βραδουργοῦντες καὶ συκοφαντοῦντες αὐτόν. Καὶ αἱ μὲν παρὰ τῇ ἡγεμονίᾳ μηχανορραφαὶ ἡστόχησαν, ἀλλὰ δὲν συνέβη τὸ ἴδιον καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Διὰ νὰ ἀποφύγῃ δὲ τὴν διαταχθεῖσαν τῇ 1746 ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεξίρου σύλληψίν του ἀνεχώρησε εἰς Κριμαίαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα διπλωματικῆς ἐκ μέρους τοῦ ἡγεμόνος ἀποστολῆς πρὸς τὸν ἐκεῖ χάνην τῶν Τατάρων, δεξιωθέντα αὐτόν μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν.

Εἰς τὴν προστασίαν δὲ τοῦ μέγα ἰσχύοντος χάνη θαρρῶν ὁ Δαπόντες δὲν ἐδίστασε καὶ νὰ συνοδεύσῃ τοῦτον μεταβαίνοντα κατὰ τὸ ἐπό-

1. Τὸ ἀξίωμα τοῦ καμινάρη ἦτο ἐκ τῶν τῆς Β' τάξεως τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονίων. Ἦτο δὲ ὁ καμινάρης ὁ ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν οἶνων καὶ τῶν πνευματῶδων ποτῶν καὶ τοῦ ταμδᾶκου καὶ καπνοῦ καὶ εἶχε βαθμὸν στρατιωτικὸν ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν τοῦ τουρκικοῦ μπέμπασκ (χιλιάρχου), ἤτοι συνταγματάρχου.

μενον ἔτος εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἄλλ' οἱ ἔχθροί του ἀγρύπνως παρηκολούθουν αὐτόν. Διὸ καὶ μόλις ἐλθόντα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔσπευσαν νὰ καταγγείλωσιν αὐτόν καὶ αὐθις εἰς τὸν μέγαν θεζύρην, σκευωρήσαντες νέας κατ' αὐτοῦ δολοπλοκίας.

Ὁ μέγας θεζύρης ζητήσας ἄλλοτε τὸν Δαπόντε νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ ἀρνηθέντα εὗρε τὴν περίστασιν κατὰλληλον διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ, μηνύων ἕκτοτε ἐναντίον του. Ὅθεν συλληφθεὶς πάραυτα ὁ Δαπόντες ἐρρίφθη τὴν 27 μαρτίου 1747 εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Μουζούραγα, προσαχθεὶς δ' ἐνώπιον τοῦ μεγάλου βεζύρου ἤκουσεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς φυλακίσεώς του, διότι δῆθεν διώρισεν ἐπὶ χρήμασιν ἕνα Ῥαβδῖνον καὶ ἐκρέμασεν ἕνα Ἑβραῖον, ὅτι ὁ πραγματικὸς σκοπὸς τῆς εἰς Κριμαίαν μεταβάσεώς του ἦτο ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἐκεῖ Τούρκων, ὅτι παρενέβαλεν ἐμπόδια εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τεταγμένου φόρου, ὅτι εἶχε περισυῖαν ὑπερβαίνουσαν τὰς 150,000 γροσίων καὶ σταυλὸν πολυτελέστερον τοῦ μεγάλου βεζύρου. Παρέμεινε δὲ καθεργγμένος ἐπὶ εἴκοσιν ὀλοκλήρους μῆνας, μόλις δὲ ἐσώθη καταβαλὼν εἰς τοὺς Τούρκους πρὸς ἀπελευθέρωσίν του τὸ ὑπέρογκον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποσὸν τῶν 27,500 γροσίων. Φυλακισμένος δ' ὢν ἔγραψε τὸν Καθρέπτην τῶν Γυναικῶν¹.

Ἐν τῇ ἀπαισίᾳ ἐκείνῃ εἰρκτῇ δεινῶς ταλαιπωρούμενος καὶ ὑπὸ πάντων ἀστόργως ἐγκαταλελειμμένος ὁ τέως πανευτυχὴς καμινάρης θεωρεῖ τὸ πάθημά του ὡς ἐκ θείας τινὸς δίκης ἐπελθὼν ἐπὶ πεπραγμένοις ἀνομήμασι² λυπεῖται, διότι δὲν ἔχει πνευματικὸν νὰ ἐξομολογηθῇ καὶ μέλλει νὰ ἀποθάνῃ ἐστερημένος τοσοῦτον χρόνον τῆς θείας κοινωνίας καὶ θρηνηφδεῖ³ «ὀρῶντες ἄθλιον ἐν λάκκῳ νῦν κείμενον, κλαύσατε πάντες ἐπ' ἐμοί, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, συγγενεῖς καὶ γνωστοί· τὰς γὰρ μου ἡμέρας κακῶς ἀναλώσας ἰδοὺ νῦν ἐπῆλθε μοι ἡ φοβερά ὀργὴ τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ δεῦτε πάντες οἱ ποθοῦμενοί με, καὶ θρηγήσατέ με, ὀδυνηρῶς ἐκλιπαρῶ· οὐκ γὰρ μεθ' ὑμῶν πορεύεσθαι ἢ συλλαλῆσαι τοῦ λοιποῦ, ἐν εἰρκτῇ γὰρ ἀπέρριμμαι ἔνθα τις παραμυθία οὐκ ἔστι· κλέπται γὰρ καὶ φονεῖς τε ἔνδον κατὰκινεῖται, τυμωρόχοι, πᾶς λοιμός, καὶ γὰρ τε ἐν ἀξιώματι ἴσψ' ἅπαντες γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ δὴ τόπῳ ἐσμέν ὁμοῦ καὶ συναυλιζόμεθα. Ἀλλ' αἰτῶ πάντας καὶ δυσωπῶ ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἐμοῦ προσεύχεσθαι Χριστῷ τῷ θεῷ, ἵνα μὴ κατὰ

1. *Καισαρίου Δαπόντε*, Καθρέπτης τῶν Γυναικῶν, τ. Β', σ. 400.

2. Κατὰ τό, *ἔθεντό με ἐν λάκκῳ*, ἤχον πλάγιον θ'.

ταγῶ κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου καὶ ἐν τόπῳ τῶν τοῦ ἄδου, ἀλλ' ἵνα μὲ κατατάξῃ ὅπου τὸ φῶς τῆς ζωῆς»¹.

Κατ' ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἀπευθύνει ἐκ τῆς φυλακῆς μακρὰν διὰ στίχων ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἡγεμονικὸν ἀντιπρόσωπον (καπικεχαγιᾶν) Κριτίαν, τὸν ἀρχίατρον Σκορδύλην καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀξιωματούχους τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, εἰς τὴν ὁποίαν πικρῶς παραπονούμενος ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει τοῦ ἐξαιτεῖται συγγνώμην ἂν δὲν γράφει εἰς αὐτοὺς μὲ πλουσιωτέρας ὁμοιοκαταληξίας.

Ὅμι ποῦ γνώσις, ἦ ποῦ νοὺς μέσα εἰς τὸ τουρμπουρῶκι²,

κι' ἂν ἦταν μοῦ τὴν πῆρασιν ἢ φυλακαῖς κ' οἱ Τοῦρκοι!

ποῦ δὲ εἰς τοῦ Μουζούραγα βιβλία ἐδῶ στῇ χάψι;³

ὅπου νὰ δώσῃ ὁ θεὸς γιὰ γινί⁴ νὰ τῇ κάψῃ!

Ἐγύρεψα ἀπὸ παντοῦ, ἀλλ' ὅμως τίς μὲ δίδει;

κι' ἂν δώσῃ διαβάζονται ἀπ' τὸ πολὺ σκοτάδι;

καὶ ἕνας ὅπου κείτεται στῇ χάψι ἐπτὰ μῆνες,

σκοτίζονται καὶ σβύνονται τοῦ νοῦ τοῦ ἢ ἀκτίνες.

Ἐν τούτοις συγχωρεῖ τοὺς ἐχθρούς του, καὶ ἀπελπισμένους ἀπὸ πάσαν ἐκ τῶν φίλων βοήθειαν, παραδίδεται εἰς τὸν Θεόν, εἰς τὸν ὅποιον καὶ μόνον ἐλπίζει⁵.

Εἰς ἐπαύξεισιν τῶν δεινῶν τοῦ ἔρχεται ἐκ Σκοπέλου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ μήτηρ του μετὰ μιᾶς κόρης καὶ τεσσάρων υἱῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ θρυλλουμένου πλουσίου καὶ εὐτυχοῦς υἱοῦ τῆς· ἀλλ' οὗτος ἐντραπείς τὴν οἰκτρὰν θέσιν του, ἀπαφεύγει νὰ ἴδῃ τὴν δυστυχὴ μητέρα του, ἥτις καιρίως ἐκ τούτου πληγεῖσα ἀποθνήσκει ἐκ λύπης. Πικρὰν δ' ἐπὶ τούτῳ ἐκφράζει ὀδύνην καὶ μεταμέλειαν ὁ Δαπόντης.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του εἰς τὴν νῆσον Χάλκην καὶ ἐνταῦθα ἡσυχασεν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας, ἀναστρεφόμενος πρὸς τοὺς ἐκεῖ παροι-

1. Στιχηρὰ προσόμοια, ποιηθέντα παρὰ Καισαρίου Δαπόντε ὄντος εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κανλίκου διὰ πεντήκοντα πέντε ποιήματα τὰ ἄδικα. Βλ. **Καισαρίου Δαπόντε**, Ἐπιστολαὶ διὰ στίχων, Ἐνετίησι 1776, σ. 135.

2. Δεσποτήριον.

3. Φυλακή.

4. Πυρκαϊά.

5. Ἐν τῇ ἔργῳ τοῦ Δαπόντε: Ἐπιστολαὶ διὰ στίχων, Ἐνετίησι 1772, σ. 139—143, εὐρηται Κανὼν πρὸς τὴν Θεοτόκον ἱεσίος ὑπὲρ Κωνσταντίνου Δαπόντε, καμινάρη, ἐν εἰρκτῇ ὄντος ἐν ἔτει 1748, ποιηθεὶς ὑπὸ **Ἀθανασίου Ροδίου**, ἱερομονάχου, τοῦ ἐν Ζαγορᾷ διδασκάλου.

κοδοντας λογάδας τοῦ Γένους, Παῖσιον δ', τὸν πρῶν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, Παρθένιον Ἱεροσολύμων καὶ Ἰωαννίκιον Καρατζᾶν τὸν τότε μὲν Ἱπικίου ἀρχιεπίσκοπον, εἶτα δὲ οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Τῇ προξενίᾳ δὲ τοῦ τελευταίου τούτου, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ εἶχεν ἀποθάνει ἡ πρώτη του σύζυγος, ἐνυμφεύθη εἰς δεῦτερον γάμον τὴν Μαριώραν, θυγατέρα διακεκριμένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενοῦς. Ἀλλὰ καὶ ταύτης ἐστερήθη μετὰ μόλις διετῇ συζυγίᾳ, ἀποθανούσης τὴν 6 φεβρουαρίου 1751 καὶ ἐν Χάλκῃ ταφείσης.

Τοιαύτη ἀλληλουχία περιπετειῶν καὶ δυστυχιμάτων συνέτριψαν τὴν καρδίαν τοῦ ἄλλως εὐθύμου Δαπόντε, ὅστις ἤρχισε πλέον ποθῶν τὴν γαλήνην του μοναχικοῦ βίου. Διὸ καὶ ἀναχωρήσας μετέδῃ τὴν 10 αὐγούστου 1753 εἰς τὴν πλησίον τῆς Σκοπέλου ἐρημόνησον Πιπέρι καὶ εἰς τὴν αὐτόθι μικρὰν μονὴν καρεῖς μοναχὸς μετωνομάσθη κατὰ τὸ μοναστικὸν ἔθος Καϊσάριος. Ἐπὶ δύο δὲ καὶ ἥμισυ ἔτη ζήσας κατὰμονος εἰς παράμερον κελλίον συνέθεσεν εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκείνην περὶ τοὺς δέκα τόμους ποικίλης ὕλης, διὰ στίχων πρὸ πάντων ὁμοιοκαταλήκτων περὶ τοὺς ὁποίους θαυμαστὴν ἀνέπτυσεν εὐχέρειαν.

Ὅποταν ἐκουράζουμουν ἐγὼ πλέον νὰ γράφω,
ἐπερνα τὸ τζαπάκι μου, ἀρχίνιζα νὰ σκάπτω,
καὶ ἦτον τὸ ἐργόχειρον καὶ τζάπα καὶ κονδύλι.

Τὸν καλὸν δ' ἐκείνον βίον προτιμῶν πάσης ἡγεμονικῆς θέσεως καὶ ἀναφέρων τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα Διοκλητιανὸν ἐπιπροσθέτει.

καὶ ἔλεγα, ἂν ἤρχονταν ἐ' ἐμὲ νὰ μὲ γυρέψουν
Βλάχμπεην νὰ μὲ κάμουνσι, καὶ νὰ μὲ ἀφεντέψουν,
— Ἀφῆτέ με, ἤθελα εἰπῇ, τὰ σκόρδα νὰ φυτεύω,
καιρὸν δὲν ἔχω Βλάχμπεης νὰ γίνω, ν' ἀφεντεύω.

Καὶ δι' ἀφελοῦς γλώσσης περιγράφει τὸν καλὸν ἐκείνον βίον εἰς ὁρατὸν «ἐγκώμιον ἐρημίας καὶ μοναχικῆς ἀγωγῆς».

Παραμείνας κατόπιν ἐπὶ μῆνας τινὰς εἰς τὸ ἐν Σκοπέλῳ εὐαγὲς μοναστήριον Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας, τὸ διὰ χρημάτων ἰδικῶν του ἐκ Βλαχίας σταλέντων ὑπὸ τοῦ πατρὸς του Ἰδρυθέν, ἀγνωστος ἐν μέσῳ πατρίδος, οἰκείων καὶ ἀδελφῶν, μετέδῃ κατόπιν εἰς τὴν ἐν Ἀθῶν μονὴν τοῦ Τηροπόταμου, ἐπιθυμῶν νὰ ζήσῃ ἐκεῖ βίον βλως ἡρεμον καὶ ἀπηλλαγμένον παντὸς περισπασμοῦ.

Παρ' ὅλην δὲ τὴν ἐπιθυμίαν του ὅπως ἀποφύγῃ πᾶσαν κοσμικὴν τύρβην καὶ παρὰ τὰς ἐπιμόνους ἀρνήσεις του ἀναγκάζεται νὰ δεχθῇ τῇ ἐπιμονῇ ἐκλιπαρήσῃ τῶν μοναχῶν ἀπρστολήν τῷ 1757 εἰς τὰς

παριστρίους ἡγεμονίας χάριν συλλογῆς ἐράνων πρὸς ἀνακαίνισιν τῆς ἡρειπωμένης γεραρὰς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου. Ἀπῆλθε δ' εἰς τὴν ἀποστολὴν ταύτην, πρὸς ἐπίσκεψιν μάλιστα τῶν χωρῶν, αἵτινες ἀνεπόλουν εἰς αὐτὸν δώσαντα μεγάλα καὶ σκληρὰς περιπετείας, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἐν τῇ μονῇ ἀποτεθησαυρισμένον πολύτιμον ξύλον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πρώτην φορὰν ἐκ τῆς μονῆς ἐξερχόμενον, διὸ καὶ πανταχοῦ ἐγένετο δευτὸς μετ' ἐνδείξεων θαυτάτου σεβασμοῦ, ἐν Βλαχίᾳ δ' ἐπιθαίνων ἡγεμονικοῦ ὀχήματος μετέβη εἰς τὸ διαμονητήριόν του. Προσεκλήθη δὲ καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, πολλὰς ἐπιδαφιεύσαντος εἰς αὐτὸν φιλοφρονήσεις καὶ τιμὰς. Ἦν δὲ τότε ἡγεμὼν ὁ πρὸ μικροῦ διαδεχθεὶς τὸν Κωνσταντῖνον Μαυροκορδάτον Σκαρλάτος Γκίκας, Ἀλβανὸς μὲν τὴν καταγωγὴν, ἀλλ' ἐλληνικωτάτην ἔχων τὴν συνείδησιν.

Εἶνε δὲ ὁ Τίμιος οὗτος Σταυρὸς τῆς μονῆς Ξηροποτάμου, τὸν ὁποῖον ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Δαπόντες, ἐσχηματισμένος ὅλος ἀπὸ τιμίου ξύλου τριῶν περίπτου σπιθαμῶν τὸ μέγεθος καὶ τριῶν δακτύλων τὸ πάχος, διπλοῦς τὸ σχῆμα, ἦτοι πρὸς τὰ ἄνω, ὅπου συνήθως τίθεται ὁ τύπος τοῦ Ἑσταυρωμένου, σχηματίζων ἕτερον Σταυρόν. Εἶνε τὸ μέγιστον τῶν ἐν τῇ κόσμῳ τεμάχιον τοῦ Τιμίου Ἐύλου, ἐπισήμως βεβαιωμένον διὰ χρυσοβούλλου τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τοῦ Ῥαγκαβέ, ὅστις ἐδώρῃσεν αὐτὸν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ξηροποτάμου, τὴν ὁποίαν παρὰ τῆς βασιλείας Πουλχερίας κτισθεῖσαν πρῶτον ἀνεκαίνισε τὸ δεύτερον ὁ ὁστος Παῦλος, ὁ βασιλόπαις, ἀδελφὸς τοῦ προμνησθέντος αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ, εὐνουχισθεὶς καὶ μονάσας αὐτόθι. Ὁ Τίμιος οὗτος Σταυρὸς εἶνε ἱερώτατος προσέτι καὶ διότι φέρει καὶ μίαν ὀπὴν τῶν ἡλίων τοῦ σταυρωθέντος Σωτῆρος, ἔχων ἐπάνω του αὐτὸ τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ρεῦσαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Τὸ πολυτιμώτατον τοῦτο κειμήλιον εἶνε μεθ' ὅλως ἐξαιρετικῆς πολυτελείας ἐν χρυσῷ καθαρῷ παντέχνης ἐντετυλιγμένον, ὥστε νὰ φαίνεται ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Τίμιον Ἐύλον, ὅπερ εἶνε καφέχρουν, μελαγχρότερον κατὰ τι, ἄρρητον εὐωδίαν ἀποπνέον. Ἡ δὲ θήκη του, ἐν σχήματι διβλίου δεδεμένου, εἶνε ὅλη ἀργυρὰ καὶ χρυσόπαστος, μὲ ἀφθόνους πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας πεποικιλμένη καὶ ἄλλα πολλὰ τιμαλφῇ, ἀφιερώματα τῶν κατὰ καιροὺς ἡγεμονικῶν προσκυνητῶν. Ἡ ὀπὴ τοῦ ἡλίου εἶνε καταφανής, κειμένη πρὸς τὸ ὑποπόδιον, κάτω. Συνήθραιοι δὲ τότε ὁ Καισάριος Δαπόντες ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην περιοδεῖαν του περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον γροσίων, ὅηλον ὅτι ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἑκατομμύρια σημερινῶν

δραχμῶν, δι' ὧν ἀνεκτίσθη ἡ παλαίφατος μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου καὶ ὁ ναὸς αὐτῆς πάγκαλος καὶ μέγας.

Μετὰ τοῦ ἱεροῦ κειμηλίου ὁ Δαπόντες περιελθὼν τὰς παραδουναθείους ἡγεμονίας καὶ μεταβὰς εἰτα εἰς Κωνσταντινούπολιν, Χίον, Σάμον, Ψαρά, Εὐβοίαν κ. ἀ., πλὴν τῶν πλουσίων ἐλεῶν, ἡρύσθη καὶ παντοδαπὰς ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως γνώσεις περὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων καὶ ἐπανήλθεν εἰς Ἁγίον Ὅρος τὴν 11ην σεπτεμβρίου 1765 μετὰ ὀκταετῆς περιοδείαν, τὴν ὁποίαν περιέγραψεν ἐμμέτρως, παρέχων περιέργους καὶ πολυτίμους εἰδήσεις περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν μερῶν, τὰ ὅποια ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας ἐπεσκέφθη. Μετὰ ζήλου δ' ἐπιστατήσας εἰς τὴν ἐκ βάθρων ἀνακαίνισιν διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κομισθέντων ἐράνων τῆς παλαιγενοῦς, ὡς εἴρηται, μονῆς Ξηροποτάμου, τὴν ὁποίαν προσφυῶς ἐκτοτε ὠνόμασε Χλωροπόταμον, καὶ ἀνακηρυχθεὶς δευτέρως αὐτῆς κτήτωρ, ἐν αὐτῇ μελετῶν καὶ συγγράφων μετήλλαξε τὸν βίον τὴν 4ην δεκεμβρίου 1784, ἄγων τὸ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Τὴν διὰ τῶν συλλεγέντων ὑπὸ τοῦ Καيسαρίου Δαπόντε χρημάτων ἀνακαίνισιν τῆς μονῆς Ξηροποτάμου μνημονεύει καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου καὶ χρυσοστολιστοῦ ὑπερθύρου τῶν Βασιλικῶν Πυλῶν τοῦ Καθολικοῦ σφισμένη ἐπιγραφή, γεγραμμένη διὰ στίχων αὐτοῦ τοῦ Δαπόντε, ἀριθμοῦντος ἐκεῖ ἀπλοῖκῶς καὶ ἀφελῶς τοὺς διαφόρους τῆς μονῆς κτίτορας καὶ λέγοντος ὅτι «ἐκτίσθη ὁ ναός» :

Τέταρτον πάλιν παρ' αὐτῶν (τῶν πατέρων) συνάξει Καيسαρίου
ἐκ διαφόρων τόπων γῆς, συνάρσει τοῦ Κυρίου,
συνοδοιπόρον ἔχοντος τὸ Τίμιον τὸ Εὖλον
τὸ ἱερὸν ἀνάγημα τοῦ Ῥωμανοῦ, ὡς δῆλον...

Ὁ καλῶς ἐξετάζων καὶ μελετῶν τὸν Δαπόντεν, τοσοῦτον πιστῶς ἐξεικονιζόμενον ἐν τοῖς πολυαριθμοῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν, ἀναγνωρίζει ἓνα τῶν ἀληθεστέρων ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, μεθ' ὧν τῶν ἀρετῶν καὶ ἐλαττωμάτων τοῦ καιροῦ του. Πατριώτης φιλογερὸς μετ' ἀναστεναγμῶν καὶ δακρύων ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς δουλεύουσης πατρίδος, θρησκόληπτος δὲ καὶ ἐνθουσιώδης ὠνειροπόλησε τὴν ἀνάστασιν τοῦ γένους καὶ ἐμμέτρως, ὡς εἴπομεν, διηγεῖται ὅτι τῇ 1738 εἶδεν ἐν ὀνείρῳ δικέφαλον ἀετὸν μετὰ στέμματος καὶ σταυροῦ καὶ παρ' αὐτὸν τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον μετὰ τῆς μητρὸς του. Ἐξυπνᾷ καὶ τείνει τὰς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ ἰνδαλμα ἐξαφανίζεται καὶ ὁ Δαπόντες ἀναλύεται εἰς δάκρυα. Ἐξυμνεῖ τὴν πάλαι λαμπρότητα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ θρηνεῖ τὴν κατὰπτωσιν αὐτῆς. Ἀναγινώσκει

τοὺς χρησμοὺς καὶ ἐναγωνίως ἀναμένει τὴν προφητευσμένην ἀπελευθέρωσιν τοῦ γένους· μετὰ τὸ πέρας ὅμως τοῦ τετραετοῦς πολέμου, τῆς καταστροφῆς τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς πρὸς τοὺς Τούρκους ἐπονείδιστου εἰρήνης τῶν Ῥώσων, ἀπελπὶς ἀποκαλεῖ ψεύστας τοὺς χρησμολόγους, μ' ὅλην τὴν εὐλάβειαν, τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς τὴν ἀγιότητα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων.

Θεωρῶν τὴν ἐκπαίδευσιν ὡς τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀνάδειξιν καὶ σωτηρίαν τοῦ δουλεύοντος ἐλληνικοῦ ἔθνους, δὲν παύει συνιστῶν τὴν ἐκδοσὶν διδλίων, ὑπὲρ τῆς ἐκτυπώσεως τῶν ὁποίων οἱ δαπανῶντες ἐκπληροῦσι, λέγει, τὴν ἱερωτέραν τῶν ἐλεημοσυγιῶν καὶ σφῆζουσι τὴν ψυχὴν των. Παντοιοτρόπως δὲ συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μελέτην, ἀνακηρύσσων τὴν παιδείαν ὡς ὑψηλὸν καὶ θεῖον χρῆμα.

Ὅταν ἐν ἔτει 1760 ταπεινὸς μοναχὸς ὁ Δαπόντες ἐπανεῖδε τὰς παρὰ τὸν Δούναβιν ἡγεμονίας, εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ ἐν ἀξιώμασι, πλούτῳ καὶ τιμαῖς διέπρεψεν, ἐξανέστη ἐπὶ τῇ ἐπελθούσῃ ῥαγδαίᾳ ἐκλύσει τῶν ἡθῶν καὶ τῇ ἀχαλινώτῃ διαφθορᾷ τῶν χωρῶν ἐκείνων καὶ ἐτόνισε ἥθνην, ὧν ἐν εἵδει ἐπιστολῆς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν μέγαν βόρηνιον Κωνσταντῖνον Δουδέσκουλον. Ἐν αὐτῷ δὲ λέγει σὺν ἄλλοις κατὰ τὰ ἑξῆς.

«Δόξα τῶν ἡγεμόνων Βλαχία, ἐγκαλλώπισμα τῶν Ῥωμαίων Βλαχία, καύχημα τῶν Βλάχων Βλαχία, ἀλλ' ἄθλία Βλαχία! Τὰ μοναστήριά σου χωρὶς καλογέροντες, οἱ καλόγεροί σου χωρὶς ἡγουμένους, οἱ ἡγούμενοί σου χωρὶς θεόν, ὁ θεὸς σου χωρὶς ἐκδέικησιν! Ἡ πολιτείας σου καὶ τὰ χωριά σου χωρὶς χριστιανούς, οἱ χριστιανοί σου χωρὶς νόμους, καὶ οἱ νόμοι σου δίχως παίδευσιν!... Ἀνθρώπος καλὸς οὐδαμῶς, οἱ κακοὶ δὲ παντοῦ· πόρνοι ἐδῶ, κλέπτει ἐκεῖ· ἄδικοι ἐπάνω· ἄρπαγες κάτω· φιλάργυροι δεξιὰ, ὑπερήφανοι ζερβά· κόλακες ὀπίσω, ψεύται ἐμπρός· ἀχρετοὶ μέσα, ἀχρετοὶ ἔξω· ἀθεόφοβοι πανταχοῦ, θεόφοβοι πουθενά· ὁ φθόνος βασιλεύει, ἡ πλεονεξία παρεδρεύει, ἡ κενοδοξία τιμᾶται, ἡ ἀσέλγεια ἀγαπᾶται, ἡ γαστριμαργία δοξάζεται, ἡ κατὰκρισις δὲν στοχάζεται, ἡ ἀναίδεια πολιτεύεται, ἡ σάρκα λατρεύεται, ἡ παρθενία καταφρονεῖται, ἡ σωφροσύνη καταπατεῖται, ἡ εὐλάβεια κατηγορεῖται, ἡ ταπεινότης ἐξουθενεῖται, ἡ ἀλήθεια δὲν ἀκούεται, ἡ δικαιοσύνη δὲν φαίνεται, ἡ ἐλεημοσύνη ἐχάθη, ἡ προσευχὴ ἀπηλάθη, ἡ νηστεία ἀπετινάχθη, ὁ νόμος ἡσθένησεν, ἀργεῖ τὸ εὐαγγέλιον· γραφὴ δὲ πᾶσα ἐν σοὶ παραμέληται, προφητὴ ἡτόνησεν καὶ πᾶς δικαίου λόγος».

Καὶ ἐξακολουθεῖ.

«Δόξα τῶν ἡγεμόνων Βλαχία, ἀλλ' ἀθλία Βλαχία! ποῦ ἡ ἀγιότης τῶν ἀρχιερέων σου; ποῦ ἡ μεγαλειότης τῶν πάλαι αὐθεντῶν σου; ποῦ ἡ ἐνδοξότης τῶν πρώων ἀρχόντων σου; ποῦ ἡ ἐμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον τῶν πρὸ ἡμῶν χριστιανῶν σου; διὰ γὰρ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ἐφύγη ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Διὰ τοῦτο ἔρημα τώρα τὰ χωριά σου, κρημνισμένα τὰ παλάτια σου, ἀφρημένα τὰ μοναστήριά σου· πάγει ἐκεῖνος ὁ πολυἀριθμὸς πληθυσμὸς τῶν κατοίκων, ἐχάθη ὁ πλοῦτος τῶν ἀρχόντων, ἐταπεινώθη ἡ τιμὴ τῶν ἡγεμόνων, ἐσηκώθη τὸ σέβας τῶν ἀρχιερέων, ἐσθέσθη τὸ φῶς τῆς εὐδοξίας, ἐξηράνθη ὁ ποταμὸς ὁ τῆς εὐτυχίας, ἐμαράνθη τὸ ἄνθος τῆς εὐζωίας, ἐπατήθη ὁ δόρυς τῆς εὐθυμίας, ἐθερίσθη ὁ στάχυς τῆς εὐθυνίας, ἔπεσεν, ἔπεσε, Βλαχία, ἡ πόλις ἡ μεγάλη».

Καὶ ἐπιλέγει ἐν ὁδῷ καυστικῇ.

«ὦ, πῶς θέλομεν μεταμεληθῆ ἓνα καιρόν, ἀλλὰ μεταμέλειαν. ἀνωφύλευτον· ὦ, πῶς θέλομεν μετανόησει, ἀλλὰ ματαίαν μετάνοιαν. Ἄλλὰ πόσον ἠθέλομεν αἰσχυρῆ οἱ τωρινοὶ Καντακουζινοί, βλέποντες ἄλλην μίαν φορὰν ζωντανούς ἐπὶ γῆς τοὺς προκεκοιμημένους πατέρας μας Καντακουζινοὺς! ὦ, πόσον ἠθέλαμεν ἐντραπῇ οἱ ζωντανοὶ Μπραγκοθάνοι τοὺς προαπελθόντας Μπραγκοθάνους πατέρας μας, οἱ Δουδέσκουλοι καὶ Βακαρέσκουλι, τοὺς Βακαρέσκουλους καὶ Δουδέσκουλους. Βέβαια βλέποντες ἡμεῖς ἐκείνους, καὶ ἐκεῖνοι ἡμᾶς, ἤθελαν εἰπῇ ἐκεῖνοι, δὲν εἴμεθα ἡμεῖς πατέρες τοιούτων τέκνων· καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν ὁμολογήσει καὶ εἰπῇ, δὲν εἴμεθα τέκνα τοιούτων πατέρων· ἐκεῖνοι τοῦ Θεοῦ, ἡμεῖς τοῦ μαμωνᾶ· ἐκεῖνοι φιλόχρηστοι, ἡμεῖς δὲ φιλόχρυσοι· ἐκεῖνοι φιλάρετοι, ἡμεῖς δὲ μισάρετοι· ἐκεῖνοι Χριστιανοί, ἡμεῖς Σαρδανάπαλοι· ἐκεῖνοι φιλόψυχοι, ἡμεῖς δὲ φιλόσαρκοι· ἐκεῖνοι εὐκλεια τοῦ γένους, εὐτυχία τῆς πατρίδος, χαρὰ τῶν συμπατριωτῶν, ὑπόληψις τῶν ἐθνῶν, ἡμεῖς τὸ ἀνάπαλιν! Ὅθεν πρέπει, ἀδελφοί, ὅθεν συμφέρει, ἀγαπητοί, ὅθεν δέσμαι καὶ σὰς παρακαλῶ, ἄρχοντες, ὁ παραμικρὸς ἀδελφός σας ἐγὼ καὶ ἀνάξιος, ἢ τὸν τρόπον ἢ τὸ ὄνομα ν' ἀλλάξωμεν, καθὼς εἶπέ ποτε Ἀλέξανδρος πρὸς Ἀλέξανδρον ἢ χριστιανοὶ ἄς γενοῦμεν καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ἢ χριστιανοὶ μὴ λεγώμεθα. Ἄλλὰ σύγνωτέ μου παρακαλῶ, ἀλλὰ συμπαθήσατέ μου, παρακαλῶ, ὅτι με ζῆλον ὁμιλῶ· οἶδεν ὁ Θεός, ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ τόπου σας κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων ὑμᾶς πίπτουσι καὶ εἰς ἐμέ· ἀδελφός γὰρ καὶ ἐγώ, τῆς αὐτῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας ὑπάρχων, καὶ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος

καὶ πνεύματος μετασχόν, καὶ τῆς αὐτῆς μυστικῆς τραπέζης σὺν ὑμῖν κοινωνῶν· εἴθε δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέους ν' ἀξιωθῶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Σὺ δέ, ὦ παράδεισε τῆς οἰκουμένης Βλαχία, ἐπιθυμητὴ θρόνε τῶν ἡγεμόνων Βλαχία, ἄρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε καὶ δόησον: Ἐπουράνιε βασιλεῦ, τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβεῖ ἡγεμόνα στερέωσον, τοὺς ἄρχοντας στήριξον, τοὺς ἐντοπίους εὐλόγησον, τοὺς ξένους κυβέρνησον, τοὺς πάντας ἐλέησον, τοὺς Τούρκους ἀπέλασον, τοὺς ἀδικούντάς με δίκασον, πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με, ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σου σταυροῦ, ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου καὶ σπεῦσον εἰς σωτηρίαν μου!»¹.

Ταῦτα ἀναφωνεῖ ὁ καθ' ὑπνοὺς ἰδὼν ἄλλοτε τὸν δικέφαλον τοῦ Βυζαντίου ἀετὸν· ἀλλ' ὁ Καيسάριος Δαπόντες δὲν διατελεῖ πάντοτε κοιμώμενος· διότι πολλάκις, νήφων καὶ ἐγρηγορῶς, θρηνεῖ «τὴν ἀχρεϊότητα τῶν Ῥωμαίων», δι' ἣν, ὡς λέγει, καὶ ἀπώλεσε τὸ γένος τὴν πρώην αὐτοῦ «ἐνδοξότητα».

Εἶνε δ' ὁ Καيسάριος Δαπόντες ἐκ τῶν πολυγραφοτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων, τρίτων περὶ τὴν θεολογίαν καὶ ἱστορίαν, στιχουργὸς καὶ μελωδὸς οὐχὶ τῶν εὐκαταφρονήτων. Ἐν τοῖς ἔργοις δ' αὐτοῦ διαλάμπει ἡ εὐφυΐα καὶ τὸ εὐτράπελλον, δι' οὗ κατάρθου νὰ συγκαταμιγνύη σοβαρὰ μετὰ ἐλαφρῶν εὐφυσολογιῶν, προκαλῶν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, εὐχαρίστως παρακολουθοῦντος τὴν ἀφήγησιν, τὴν ὁποίαν χρηματίζει χάρις καὶ φαντασία ποιητικὴ ἔχι συνήθης.

Μὲ τὴν μονομερῆ δὲ πρόθεσιν νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τῆς εὐκταΐας τοῦ δουλεύοντος ἔθνους ἀναγεννήσεως, δὲν ἔπαυσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ἀκαταπονήτως ἐργαζόμενος, οὐδεμίαν ἄλλην ζητῶν ἀμοιβὴν τῶν ἀδιαλείπτων αὐτοῦ κόπων, ἢ μόνον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπῃ δημοσιευόμενα καὶ ἀναγινωσκόμενα τὰ φιλοπονήματά του. Τὸν ἀποκλειστικὸν τοῦτον πόθον πολλαχοῦ διακηρύττει, χαριέντως δ' ἐκφράζει εἰς τὴν ἐξῆς ἀπὸ 25 ἀπριλίου 1767 ἐπιστολῇν του πρὸς Προκόπιον, ἡγούμενον τῆς ἐν Ἰασίῳ αὐθεντικῆς μονῆς τοῦ Γαλατᾶ, ἀνηκούσης εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον: «...τέτχρον, ν' ἀσπασθῇ ἐκ μέρους μου, νὰ χαιρετίσῃ τὸν κύρ Κωστήν², ὅπου ἄς εἶναι πολὺχρονος, ἄς ἔχῃ τὴν τὴν εὐχὴν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ τῶν Σαράντα ἁγίων μου, ἐτύπωσε τὸ βιβλίον μου ὅπου ὀνομάζεται Καθρέπτης Γυναικῶν· μέσα εἰς τὸ ὅποσον εἶδον ἀληθινὰ τὸν πρὸς τὸν πτωχὸν ἡμῶν γένος τῶν Ῥωμαίων

1. *Καيسαρίου Δαπόντε*, Γεωγραφικὴ Ἱστορία, σ. 81—4.

2. Κωστή Ἀδράμην, Νεοχωρίτην.

πλούσιον ζήλόν του, καὶ τὴν πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον οὐ μετρίαν ἀγάπην του· ὁ πανάγαθος θεὸς νὰ τὸν πληρώσῃ τὰ ἔξοδα, τὰ δέκα πρὸς δώδεκα τολμῶ καὶ λέγω ἐγὼ, ἡ δὲ ἀγαθότης του καὶ δεκαπλάσια δύναιται ὡς θεός, καὶ ἑκατονταπλάσιονα. Μὴ θαρρῇ δὲ ἡ ἀγάπη του, ὅτι δὲν πληρόνω κ' ἐγὼ τὸ χρέος μου, ἀλλ' ὥς ἡξεύρη ὅτι καὶ εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἄλλου πολλῶν φίλων ἔγραψα, παρακινῶντας αὐτούς, καὶ δι' αὐτῶν ἄλλους, νὰ τρέξουν νὰ ἀγοράσωσι, καὶ ἔχω θάρρος εἰς τὸν θεόν νὰ τὰ μοσχοπουλήσῃ, μόνον ὥς μὴ βιάζεται· ἀλλ' ὥς βιασθῇ νὰ τυπώσῃ καὶ τὸν ἄλλον τόμον, ἦτοι τὸν πρῶτον, ὅτι δίχως ἐκεῖνον ὥς ἡξεύρη ὁ κύρ Κωστής πῶς εἶναι τὸ ἴδιον, παραδείγματος χάριν, ὥσάν νὰ ἐγέννησεν υἱόν μὲ ἓνα μάτι, ἢ μὲ ἓνα χέρι, ἢ μὲ ἓνα ποδάρι, καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ἂν πρέπη, καὶ τὸν βαστᾷ ἡ πατρικὴ καὶ σπλαγχνικὴ του καρδιά, νὰ βλέπῃ τὸ παιδί του κουλόν, ἢ χωλόν, ἢ μονόφθαλμον, καὶ ἂν ἦναι δίκαιον καὶ τιμὴ του, φρόνιμος εἶναι καὶ ὥς τὸ κρίνῃ. Ὡς τὸσον ἐγὼ τὸν εὐχομαι, καὶ τὸν εὐχαριστῶ πάλιν καὶ πολλάκις διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ χάριν, ἡγρουν τὴν ἀναγέννησιν τοῦ παιδιοῦ μου· μὲ τὴν ὁποῖαν τι νὰ εἰπῶ τώρα ; νὰ ἦναι ὥραις καλαῖς, πῶς ἐσυγγενεῦσαμεν, ἢ ἐσυμπεθεριάσαμεν, ἐγὼ καὶ ὁ Κωστής... ὅτι ὁ Κωστής πατήρ, ἐγὼ δὲ γεννήτωρ, ἐκεῖνος ξοδιαστής, ἐγὼ δὲ κοπιαστής, ἐκεῖνος τυπωτής, ὁ δὲ Καيسάριος ποιητής. Πέμπτον· εὐχαριστῶ καὶ ὑπερευχαριστῶ καὶ τὸν ἄγιον καθηγούμενον Προκόπιον, τὸν ἀληθῶς καὶ λόγοις καὶ πράξεσιν εὐδοκιμοῦντα παρὰ τῇ θεῷ καὶ παρ' ἀνθρώποις, καὶ λίαν προκόπτοντα, καὶ φιλῶ τὸ χέρι του· ὅτι δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι διὰ τῆς ἱεραίας του χειρὸς καὶ τοῦ πανιέρου του στόματος τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ἔργον τετέλεσται καὶ τύποις ἐκδίδεται. Ἄν ἀξιωθῶ δὲ νὰ ἀκούσω, πῶς μετὰ τὰ μέσα αὐτὰ καὶ ὁ ἄλλος τόμος τυπώνεται, μάλιστα τώρα ὅπου ἦλθε πάλιν αὐτοῦ καὶ αὐθεντεῖ ἡ δόμνα¹, καὶ ἡμπορεῖ νὰ τὴν παραλάβῃ συνεργὸν ἢ καὶ αὐτουργόν, συνεργεῖα τοῦ κρείττονος, θέλω παραιτήσῃ ὅλον τὸ γῆρας καὶ λάβει ὅλας μου τὰς δυνάμεις, καὶ θέλω σηκωθῇ τρέχοντας μὲ τὰ τέσσερα νὰ ἔλθω αὐτοῦ ἀπὸς μου, νὰ φιλήσω καὶ ποδάρι του. Ὅταν ὅμως πρὸς τούτοις καταξιωθῶ νὰ εὐαγγελισθῶ πῶς καὶ ὁ ἄλλος τόμος, τῆς Ἐξηγήσεως τῆς Θείας Λειτουργίας, ἔτι δὲ καὶ

1. Ἑλένη, τὸ γένος Μαυροκορδάτου, σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Γρηγορίου Καλλιμάχου. Γενεαλογίαν τῶν Καλλιμαχῶν βλ. ἐν τῇ ἔργῳ τοῦ **Ε[ὐγενίου] 'Ρ. Ρ[αγκαβῆ]** Livre d' Or de la Noblesse Phanariote et des familles princières de Valachie et de Moldavie, deuxième édition, Athènes 1901, σ. 33—9.

ὁ ἄλλος τόμος, τὸ Θέατρον τὸ Βασιλικόν, νὰ τυπωθῶν καὶ αὐτοὶ ἀπεστάλθωσιν, καὶ ἐπῆραν τὸν δρόμον καὶ τρέχουσι, τότε βέβαια θέλω γίνεαι ἐρχόμενος τοῦ κυρίου μου Προκοπίου καὶ δούλος τοῦ αἰώνιου διὰ τοῦ ἄλλου δέ, Τράπεζα Πνευματικὴ ὀνυμαζόμενον, δὲν μὲ μέλει. Ἐκτον, παρακαλῶ νὰ μὲ φανερώσετε, πόσα ἀντίτυπα ἐτύπωσε χίλια: καὶ ἂν ἐτύπωσε χίλια, πέφτουν εἰς ἐμένα, λόγῳ τῆς ὁμοπατρίας, τὰ πεντακόσια· ἐγὼ δέ, ὡς ἕνας συμπέθερος, καὶ εἰς τὰ ἑκατὸ εὐχαριστοῦμαι· εἰδὲ μή, καὶ εἰς τὰ δέκα κατεβαίνω, σὺν ἕνα μακρονύδῳ συγγενῆς καὶ καλὸ γνῶμος· τέλος πάντων, καὶ εἰς τὸ ἕνα, σὺν ἕνα πτωχῷ κ' ἐκείνος καλὸ γνῶμος· μόνον νὰ τὸ ἴδῃ τί μάτια ἔχει τὸ παιδί μου, ὅτι ἀκόμη δὲν τὸ ἀξιώθηκα. Ἐβδομον νὰ μὲ ἀποκριθῆτε, διὰ τὸν Κύριον, παρακαλῶ, περιπρόητε, διὰ νὰ μὲ εὐαγγελίσετε πῶς ἐστάλθη καὶ ὁ ἄλλος τόμος νὰ τυπωθῇ, ὥσάν νὰ πῆς νὰ ἰατρευθῇ τὸ παιδί, νὰ λάβῃ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη, μὴ μείνῃ μισὸν ἕως τέλους, καὶ τέρας ταύτων εἴπειν καὶ παράσημον, ὃ μὴ γένοιτο νὰ τὸ πάθῃ καὶ αὐτὸ ὁ πατέρας ἐγὼ ὁ καλὸς υἱός, καὶ ἀντὶς νὰ χαίρωμαι νὰ τὸ θεωρῶ νὰ πικραίνωμαι»¹.

Ἐν δὲ μόνον παράπονον ζεῖποτε φέρει ἀνὰ τὸ στόμα ὁ ἀκάματος οὗτος καὶ ἀφιλοκερδὴς πολυγράφος, ὅτι οἱ μὲν ἐπιστεκῆσαντες εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν τυπωθέντων βιβλίων τοῦ κατέστρεψαν τὴν ὑφήν καὶ τὴν χάριν τῆς στιχουργίας, θέλοντες νὰ ἐξελληνίσωσι δὴθεν τὸ δημῶδες αὐτῶν λεκτικόν, οἱ δὲ ἀπειράριθμοι αντιγραφεῖς τῶν χειρογράφων τοῦ δι' ἀπροσεξίαν ἡκρωτηρίασαν καὶ ἐνόθευσαν τὰ ἔργα του, ἄλλοι δὲ ἀναιδέστεροι καὶ οἰκαιοποιήθησαν αὐτά. Ὑπὲρ πάντα δὲ ἄλλον ὁ Δαπόντες μέμφεται τὸν ἐκ Καστορίας ἱατροφιλόσοφον Θωμᾶν Μανδακάσην, διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ ὁποίου μέχρι τοῦ τάφου παραπονεῖται, μὴ δυνάμενος, ὡς λέγει, καθὼς μοναχός, νὰ καταρασθῇ αὐτόν. Οὗτος ἀναλαβὼν νὰ ἐπιμεληθῇ τὴν τύπωσιν τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν ἐν Λειψίᾳ τῷ 1766, ἐκ κουφότητος μᾶλλον ἢ ἐκ μοχθηρίας, ὡς ὁ Δαπόντες διατείνεται, μετέβαλε κατὰ τὸ δοκοῦν τὸ κείμενον καὶ τὸ λεκτικόν τοῦ ἔργου, πολλαχῶς ἀλοιώσας καὶ στρεβλώσας αὐτό².

1. Ἐβρῆται ἐν «Κέρατι Ἀμαλθίας».

2. Ὁ Θωμᾶς Μανδακάσης ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς καὶ φιλοσοφίας ὑπὸ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Λειψίας τῷ 1758, λαβὼν τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἱατρικὴν ἐν Σαξωνίᾳ. Ἡ ἐπὶ διδακτορικῇ ἀναγορεύσει ἐναίσιμος διατριβὴ του, γεγραμμένη ἑλληνολατινιστί, φέρει τὸν τίτλον: «Ὁμοία τῶν ἐλλειπόντων ἱάματα», ἐξεδόθη δ' ἐν Λειψίᾳ τῷ 1758. Θιασώτης τῶν Μουσῶν, συνέταξε ποίημα ἐκ 500 στίχων ἀνευ οὐδεμιᾶς διαιρέσεως, καθὼς καὶ μελέτην. Περὶ τῶν ἀοράτων διὰ τῶν ὁρατῶν ἐννοουμένων πραγμάτων, καὶ περὶ

Τοῦ Δαπόντε τὰ συγγράμματα εἶνε ποικίλα, ἔμμετρά τε καὶ πεζά. Ἡ γλῶσσα του συνήθως δὲν ἀφίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς δημώδους, ἀξία δὲ ἰδιαιτέρως μνείας εἶνε τὰ ἱστορικὰ ἔργα του, τὰ ἀφηγηματικὰ ποιήματα του καὶ ἄλλαι εἰς πεζὸν λόγον διηγῆσεις του καὶ αἱ ἔμμετροι εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν μεταφράσεις θρησκευτικῶν ἔργων. Ἐκ τῶν ἀνεκδότων του ἐξέδωκεν ὁ Σάθας τὴν «Ἱστορίαν τῶν συμβάντων ἐπὶ τοῦ σουλτάν Μεχμέτη» καὶ τὸν «Ἱστορικὸν Κατάλογον»¹, ὁ δὲ Legrand τὰς «Δακικὰς Ἐφημερίδας», ἤτοι τὴν ἱστορίαν τοῦ Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου (1736—9) εἰς τρεῖς τόμους (Παρίσιοι, 1880—1888). Ἐκ τῶν ἀπομεινόντων εἰσέτι πολλῶν ἀνεκδότων ἔργων του ἰδιαιτέρως μνημονευταὶ αἱ «Γεωγραφικαὶ Ἱστορίαι» εἰς στίχους καὶ τὰ «Ἀνθη νοητά». Τὰ κυριώτερα δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθέντων καὶ δημοσιευθέντων ἔργων εἶνε τὰ ἑξῆς.

—Βίβλος ἱερὰ περιέχουσα τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ρηγίνου, ἐπισκόπου Σκοπέλων· τὸν ἀκάθιστον ὕμνον εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ· μετάφρασιν διὰ στίχων πολιτικῶν εἰς τὸν λόγον περὶ ἐξόδου ψυχῆς καὶ τῆς δευτέρας παρουσίας, μετὰ προσθήκης διαλόγων δύο κατ' ἀλφάβητον· νῦν πρῶτον τυπωθεῖσα ἀναλώμασι τοῦ τιμιωτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου ἐν ἄρχουσι μεγάλου Γραμματικοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλων, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀφιερωθεῖσα τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Νικολάφ βοεβόδα Μαυροκορδάτῳ. Ἐν Βενετίᾳ, 1746, Σχ. 8ον, σελ. 88. Ἐν τῷ ἔργῳ περιέχονται καὶ δύο ἐκτὸς τοῦ κειμένου χαλκογραφίαι, εἰς τὴν

τῶν ἀδελφῶν εἰς αἰσθησὶν πιπτόντων καὶ γινωσκομένων», ἐκδοθεῖσαι ἐν Λειψίᾳ τῷ 1760. Τῆς ἐκδόσεως τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν τοῦ Δαπόντε προέταξεν ἐπιγράμμα ποιηθὲν ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἐγκώμιον τῆς βίβλου καὶ τοῦ συγγραφέως. Κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1767 ἐσχολάρχησεν ἐν Καστορίᾳ μέχρι τοῦ 1770, ἀναδειχθεὶς εἰς τῶν μάλλον εὐπαιδευτῶν Ἑλλήνων τῆς III' ἑκατονταετηρίδος Βλ. C. Iken, Leucothea, Leipzig 1825, τ. Β', σ. 167.—**Ματθαίου Παράναια**, Σχεδιάσμα περὶ τῆς ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἔδναι καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453 μ. Χ) μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης (iv') ἑκατονταετηρίδος, σ. 54.—**Ἀνδρ. Παπαδοπούλου Βρετοῦ**, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σ. 300.—**Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα**, Νέα Ἑλλὰς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου Π. Κρέμου, σ. 316—7.—**Κωνστ. Ν. Σάθα**, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σ. 554—5.

1. **Κ. Ν. Σάθα**, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη. τ. Γ', ἐν Βενετίᾳ 1872.

«Θεολογία» Τόμος ΙΓ'

μίαν τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ὁ θυρεὸς τῆς Μολδαβίας, εἰς δὲ τὴν ἄλλην ὁ Ἅγιος Ῥηγίνος¹.

—Βιβλίον περιέχον τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους τοῦ θαυματουργοῦ τῆς ὁσίας Ματρώνης τῆς Χιοπολίτιδος· τοῦ ἐν ἁγίας πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ. Νεωστὶ χάριν εὐλαθείας τυπωθὲν ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου βοεβόδα, ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου, μητροπολίτου κυρίου Στεφάνου, ἀναλώμασι καὶ δαπάνῃ τοῦ τιμωτάτου, καὶ λογιωτάτου δευτέρου λογοθέτου τῆς ἐκλαμπροτάτης Αὑθεντίας κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργίου [Ἰουπολίτου], τοῦ ἀπὸ Σωτήρος τῆς Ζαγοράς, ἵνα δίδωται δωρεάν. Ἐπιμελεῖα καὶ διορθώσεις: *Κωνσταντίνου Δαπόντε*, ἀναγνώστου, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλου. Ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον ἁγιωτάτῃ μητροπόλει, ἐν ἔτει τῇ σωτηρίῳ ἀφ'ἧς. Παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ἱερεῦσι Στόικα Ἰακωβίτζῃ τοῦ τυπογράφου. Εἰς 4ον.

¹ Ἄνδρ. Παπαδοπούλου Βρειτοῦ, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, Α', ἐν Ἀθήναις 1854, σ. 68.—*Louis Petit*, Bibliographie des Acolouthies Grecques Bruxelles, 1926, σ. XXII.

—Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου. Συντεθεὶς μὲν παρὰ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου μαθητοῦ αὐτοῦ, μεταγλωττισθεὶς δὲ εἰς ἀπλὴν φράσιν παρὰ τοῦ ταπεινοῦ *Κωνσταντίνου Δαπόντε* τοῦ μετονομασθέντος *Καίσαριου*. Τοῦ αὐτοῦ *Κωνσταντίνου Δαπόντε*, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον.

Louis Petit, Bibliographie des Acolouthies Grecques σ. 78—9.

—Λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας περὶ ἐξόδου ψυχῆς καὶ περὶ τῆς δευτέρας Παρουσίας, μεταφρασθεὶς εἰς ἀπλὴν διάλεκτον διὰ στίχων πολιτικῶν παρὰ Κυρίου *Κωνσταντίνου*

1. Ποίημα τοῦ Καίσαριου Δαπόντε εἰς Ῥηγίνον, ἐπίσκοπον Σκοπέλων, 6λ. ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 66 (φ 254 α) κώδικι τῆς ἐν Ἀθήναις βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς· βλ. καὶ : Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἱερομάρτυρος Ῥηγίνου ἐπισκόπου Σκοπέλου. Ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ Καίσαριου Δαπόντε, ἐκδίδεται νῦν βελτιωθεῖσα ἐπιμελεῖα τῆς ἐπὶ τοῦ ἁγίου Ῥηγίνου ἐπιτροπῆς. Ἐν Ἀθήναις, 1902. Σχ. 8ον, 2ελ. 36. Ἐκδότης τῆς ἀκολουθίας ταύτης εἶνε ὁ Ν. Γεωργιάδης, μεταβαλὼν κατὰ τι ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Δαπόντε ἐκδοθὲν συναξάριον. βλ. Ν. Ἰ. Γιαννόπουλον ἐν Ἐπετηρίδι τοῦ Παρνασσῶ, τ. ΙΑ' (1915), σ. 180—3.

Δαπόντε· μετὰ δύο διαλόγων τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἀμαρτωλοῦ πρὸς τὸν Διάβολον· προσέτι μίᾳ ὥραϊα διήγησις περὶ τῆς σεβασμίας βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, κειμένης κατὰ τὸ ἐν Ἀθωνι ἅγιον Ὅρος. Νῦν πρῶτον οὕτω τυπωθέντα δι' ἐπιμελείας καὶ ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου κυρ Γαβριήλ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς, ἵνα δωρεὰν χαρίζηται τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς διὰ ψυχωσπτήριον ὠφέλειαν. Ἐνετίησι, ἀφ' ἑξ', παρὰ Δημητρίου Θεοδοσίου, εἰς 8ον.

—Καθρέπτῃς γυναικῶν, ἐν ᾧ φαίνονται γραφικῶς αἱ ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ περιεχόμεναι σποράδην ἱστορίαι κακῶν τε καὶ καλῶν γυναικῶν, συντεθεῖσα μὲν καὶ στιχουργηθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετονομασθέντος Καيسαρίου, προσφωνηθεῖσα δὲ τῇ ἐκλαμπροτάτῃ καὶ εὐσεβεστάτῃ δόμνῃ πάσης Μολδοβλαχίας κυρίᾳ κυρίᾳ Ἑλένῃ Μαυροκορδάτῃ. Τανῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεὶς δαπάνῃ τοῦ τιμιωτάτου κυρ Κωστῆ Ἀδράμη, Νεοχωρίτου, ἐν Λειψίᾳ, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Βρεϊτκόφ. 1766, τ. 1—2 εἰς 8ον σ. 428. 556.

Ὁ Σάθας σφαλλόμενος σημειοῖ ὡς τόπον ἐκδόσεως τοῦ ἔργου τὴν Βενετίαν. Κ. Ν. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σ. 503. Πρβλ. Ἀνδρ. Παπαδοπούλου Βρεϊτοῦ. Νεοελληνικὴ Φιλολογία, τ. Α', σ. 85 κ. ἐ. —Γ. Ζαβίρα, Ἑλληνικὸν Θέατρον ἢ Νέα Ἑλλάς, σ. 392.—Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Κατάλογος χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, σ. 55.

Εἰς τὸν «Καθρέπτῃν τῶν Γυναικῶν» ὁ Δαπόντες ἐστιχουργήσεν ἀναμιξ ὅσα εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ ἄλλα συγγράμματα εἶχεν ἀναγνώσει περὶ γυναικῶν, προσθεὶς καὶ τινας τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου του. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ πάντων ἐν αὐτῷ διαμνημονεύει ἔργα ἐναρέτων καὶ σοφῶν γυναικῶν ἐπέγραψε τὸ σύγγραμμα «Καθρέπτῃν τῶν Γυναικῶν».

..... γιὰτὶ ἐδῶ κυττάζει
 ἢ κάθε μιὰ τοῦ λόγου της καὶ βλέποντας σπουδάζει
 νὰ στολισθῇ καὶ νὰ φθιασθῇ κ' αὐτὴ καθὼς τυχαίνει
 ὅσον καλὴ καὶ εὐμορφὴ ὥσαν αὐτὴ νὰ γένῃ.

Προσφωνῶν δὲ τὸ ἔργον του τοῦτο ὁ Δαπόντες εἰς τὴν Ἑλένῃ Μαυροκορδάτου, εὐρίσκει ταύτην ὁμοίαν πρὸς τὰς ἐναρέτους γυναῖκας τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ συγκρίνων πρὸς αὐτάς λέγει: «Προϋπάντησε τὸν πάντιμον τοῦτον χορόν... Ἴδε εἰς τὸ διαυγὲς τοῦτο κάτοπτρον καὶ βλέπε χαρμωσύνης, ὅχι διὰ νὰ καλλωπίζεσαι, ὅτι εἶσαι μὲ τὸ κάλλος τῆς ταπεινώσεως, ὅχι διὰ νὰ στολίζεσαι, ὅτι εἶσαι μὲ τὴν στολὴν σω-

προσύνης, οὔτε διὰ νὰ ὠραίῃσαι, ὅτι εἶσαι μὲ τὴν τῆς προσευχῆς ὠραιότητα, ἀλλ' οὔτε διὰ νὰ λαμπρύνεσαι, ὅτι εἶσαι μὲ τὴν λαμπρότητα τῆς ἐλεημοσύνης, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς συνυπάρχουσα μέσα εἰς αὐτὸ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σου καὶ νὰ ἐπιμελῇσαι νὰ ἔχῃς ἂν ὅχι τὰ πρωτεῖα κτλ.».

Τὸ ἔργον, ὡς εἴρηται, ἐξεδόθη ἐπιστasia Θωμᾶ Μανδακάση, προτάξαντος ἑμμετρον ἐπίγραμμα εἰς ἔπαινον τοῦ Δαπόντε καὶ τινὰ ἄλλα στιχουργήματα. Ἡ ἔκδοσις ὁμῶς δὲν ἐγένετο μετὰ τῆς δεσύσης ἐπιμελείας, καὶ ὁ Δαπόντες εἰς ἓν τῶν ἔργων του (Λόγοι Πανηγυρικοὶ) μίμφεται μετὰ δριμύτητος, καθ' ἃ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν εἵπομεν, τὸν Μανδακάσην ὡς νοθεύσαντα καὶ ἁμαυρώσαντα τὸ ἔργον του'.

— Ἐγκόλπιον λογικόν, τουτέστιν ὕμνοι εἰς τὴν πανύμνητον Θεοτόκον, καὶ εὐχαὶ διὰ στίχων διαφόρων μέτρων τε καὶ μελῶν, ποιηθέντες εἰς ὠφέλειαν, καὶ χαρὰν τῶν μετ' εὐλαθείας ἀναγινωσκόντων, παρὰ τοῦ ταπεινοῦ Κωνσταντίνου Δαπόντε, τοῦ μετονομασθέντος *Καίσαριου*, καὶ παρ' αὐτοῦ πανευλαβῶς τε καὶ γυνυπετώως ἀφιερωθέντες τῇ παναχράντῃ, καὶ ἀειπαρθένῃ μητρὶ τοῦ βασιλέως τῶν οὐρανῶν, καὶ βασιλίσσει τῶν ὅλων. Νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέντες δαπάνῃ τοῦ ἐντιμωτάτου Χατζῆ κυρ Θεοδώρου, υἱοῦ Χατζῆ Κώστα Τουρναβιώτου. Ἐνετίησιν, αψό', 1770, εἰς 4ον. Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι.

Louis Petit, Bibliographie des Acolouthies Grecques Bruxelles, 1926, σ. 140.

— Χρηστοθήθεια περιέχουσα καὶ διδάσκουσα τοὺς τρόπους, δι' ὧν ἀποκτῶνται τὰ καλὰ καὶ τὰ εὐκτακτα ἥθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μετὰ προσθήκης λόγων τινῶν καὶ ἱστοριῶν καὶ διαλόγων ὠφελίμων. Θεαφρασθεῖσα καὶ στιχουργηθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε, μεγάλου Καμινάρη τῆς ἐκλαμπροτάτης αἰθνετείας Μολδοβίας, τοῦ μετονομασθέντος *Καίσαριου*. Προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ ἐξοχωτάτῳ καὶ ἐκλαμπροτάτῳ κυρίῳ Πάνῳ Μαρούτζῃ, Μαρκέζῳ, τῷ νῦν Βουλεύτῃ τῆς Αὐτοκρατορίσεως πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἐγκεχειρισμένῃ ὑποθέσει τῆς αὐτῆς Βασιλείσεως παρὰ ταῖς αἰθνετεῖαις πάσης Ἰταλίας καὶ Ἰππεὶ ἐκ τῆς τάξεως τῆς Ἀγίας Ἀννης. Αψό'. Ἐνετίησιν. 1770. Εἰς 8ον Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ.

1. Περὶ τῶν κατὰ τοῦ Θωμᾶ Μανδακάση αἰτιάσεων τοῦ Καίσαριου Δαπόντε καὶ τῶν κατὰ τῶν τυπογράφων τῆς Βενετίας παρεμφερῶν μορφῶν τοῦ Παχωμίου Ῥουσάνου ὁλ. Σπ. Π. *Λάμπρου*, Νέον Ἑλληνομνημόνα, τ. Β' (1905), σ. 337—351 καὶ 503—51'.

Σφίζεται, ἢ μάλλον ἐσφίζετο τὸ ἔργον πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, καὶ ἐν πληρεστέρῳ ἀρχετύπῳ παρὰ τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ Σμύρνης. Βλ. Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Κατάλογος χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, σ. 55.

Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἔργῳ περιέχονται, ἐκτὸς πολλῶν καὶ διαφόρων ἄλλων, ἐν μεταφράσει διὰ στίχων τοῦ Πυθαγόρου τὰ χρυσᾶ ἔπη, τοῦ Φωκυλίδου ποίημα νουθετικόν, Κάτωνος Ῥωμαίου γινώμαι παραινετικά, δίστιχοι, Κέβητος τοῦ φιλοσόφου ὁ Πίναξ, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας Λόγος περὶ ἐξόδου ψυχῆς, ὕμνοι καὶ διηγήσεις, ἐπιστολαί, μετάφρασις καταλογάδην τεσσάρων διαλόγων τοῦ Λουκιανοῦ, διήγησις φρικτῆ περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Σαντορίνῃ γενομένης συμφορᾶς, προσευχὴ Δαδικὴ ὑπὲρ πάσης ψυχῆς χριστιανῶν θλιβομένης καὶ καταπονουμένης, ἑλέως θεοῦ καὶ βοηθείας ἐπιδεομένης, ἀλφάβητον νουθετικόν, ὕμνος εἰς τὴν θεοτόκον, πρὸς δὲ καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Δαπόντε πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄρχοντας τοῦ αὐθέντου Ἰωάννου βοεδόδα τοῦ Μαυροκερδάτου, σταλεῖσα ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰς τὴν ὁποίας ἦτο ἐγκάθειρκτος, συνισταμένη δὲ ἀπὸ 71 δίστιχα λήγοντα πάντα εἰς ἴλον καὶ εἶλον. Ἀποτελεῖται δὲ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Δαπόντε ἐξ 7692 στίχων ὁμοιοκαταλήκτων, μαρτυρούντων τὴν ποιητικὴν γονιμότητα καὶ τὴν περὶ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν δεξιότητα τοῦ συγγραφέως.

— Ἐπιστολαὶ διὰ στίχων ἀπλῶν κατὰ τῆς ὑπερηφανείας πρὸς Ῥαδουκάνον τὸν μέγαν χάτμανον τῆς Μπογδανίας καὶ περὶ ματαιότητος κόσμου καὶ ἀθλιότητος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς ἐν Βλαχομπογδανίᾳ ἄρχοντας. Ἀλφάβητον συμβουλευτικόν καὶ ὕμνος εἰς τὴν Θεοτόκον. Ἐνετίῃσι 1772.

— Ἐξήγησις τῆς θείας λειτουργίας. Ἐν Βιέννῃ 1775.

— Γεωγραφικὴ ἱστορία καὶ περὶ τῆς νέας νήσου τῆς πλησίον τῆς Σαντορίνης ἀναδυθείσης. Ἐν Βενετίᾳ, 1775, εἰς 8ον. Εἶναι διάφορον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Γεωγραφικαὶ Ἱστορίαι» ἑκτενοῦς ἀνεκδότου ἔργου του.

— Ἐπιστολαὶ διὰ στίχων ἀπλῶν κατὰ τῆς ὑπερηφανείας καὶ περὶ ματαιότητος κόσμου. Συντεθεῖσαι παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετονομασθέντος Καيسαρίου, νῦν δὲ τὸ πρῶτον τυπωθεῖσαι μετὰ προσθήκης τοῦ μεταμορφωθέντος βασιλέως, τῶν ὕμνων, τῶν κανόνων καὶ ἄλλων τινῶν πρὸς δόξαν θεοῦ καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀναγινωσκόντων. Ἐνετίῃσιν 1776, εἰς 8ον. Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι.

—Λόγοι πανηγυρικοί εις ἀπλοῦς στίχους εις ἐγκώμιον διαφόρων ἁγίων, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντες δαπάνῃ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Σπαθάρη κυρίου Ἰακωβάκη Ῥίζου Ἐνετίῃσι, 1778 εἰς 8ον.

—Ῥόδον τὸ ἀμάραντον. Ἐξεδόθη τῷ 1778 εἰς 8ον, περιέχει δὲ ὕμνους εἰς τὴν Θεοτόκον.

—Τράπεζα πνευματικὴ, ἥτοι βιβλος περιέχουσα ἱστορικούς, ἠθικούς καὶ ἐγκωμιαστικούς λόγους δεκαπέντε, συντεθέντας εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀναγινωσκόντων. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα διὰ δαπάνης τοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱερομονάχοις Μακαρίου Ντουρμούση Ἐηροποταμηνοῦ τοῦ Κίου. Ἐνετίῃσιν 1778, εἰς 8ον παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ.—Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνετυπώθη καὶ τῷ 1780 παρὰ τῷ αὐτῷ τυπογράφῳ. Ἐδημοσίευσεν δὲ ἐν τῷ ἔργῳ του τοῦτῳ ὁ Δαπόντης πέντε χρυσόβουλλα τῆς μονῆς Ἐηροποτάμου. Κατὰ πρῶτον δ' ἐκ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ Δαπόντε ἔμαθεν ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος περὶ σφζομένων ἐν Ἀθῶν ἐπισήμων ἐγγράφων¹.

—Μαργαρίται τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἥτοι λόγοι παραινετικοὶ μεταφρασθέντες εἰς τὸ ἀπλόν. Ἐνετίῃσι, 1779.

—Θέατρον Βασιλικόν. Ἐξεδόθη τῷ 1780 εἰς 8ον, περιέχει δι' ἱστορίας διαφόρων βασιλέων.

—Ψαλτήριον τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαβὶδ, ἐν ᾧ προσετέθησαν καὶ ἐν ἐκάστῳ ψαλμῷ ὑποθέσεις μετὰ τῶν καθισμάτων καὶ κατανυκτικῶν εὐχῶν. Ἐνετίῃσι, 1780, εἰς 12ον. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ.

—Πατερικὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, πάπα Ῥώμης. Ἐν ᾧ περιέχονται βίαι τῶν ἐν Ἰταλίᾳ δόσιων πατέρων, ὑπ' αὐτοῦ μὲν λατινιστὶ συγγραφέντες, παρὰ δὲ τοῦ μακαρίου Ζαχαρίου πάπα Ῥώμης εἰς τὸ ἐλληνικὸν μεταφρασθέντες. Νῦν δὲ εἰς τὸ κοινὸν παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε, τοῦ μετονομασθέντος *Καισαρίου*, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλων, πρὸς χρῆσιν κοινήν, καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀναγινωσκόντων. Ἀφιερωθὲν δὲ τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ λογιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ῥυμνίκου τῆς ἐν Κραγιόδᾳ κυρίῳ κυρίῳ Καισαρίῳ, οὗτινος δαπάνῃ νῦν πρῶτον καὶ ἐτυπώθη, ἀψπ'. Ἐνετίῃσιν. 1780. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. Σχ. 8ον μέγα.

1. *Εὐλογίου Κουρίλα*, Λαυριώτου, τὰ ἀγιορειτικὰ ἄρχεια καὶ ὁ κατάλογος τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη, ἐν «Ἐπετηρίδι Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», ἔτ. Ζ' (1930), σ. 184 καὶ 188.

σελ. λβ' + 608. Εἰς τὸ τέλος ἀναγινώσκεται: «Ἐγράφη οἰκείᾳ χειρὶ ἐν τῇ παροικίᾳ τοῦ ἁγίου ὄρους, ἐν τῇ ἱερᾷ βασιλικῇ τε, καὶ πατριαρχικῇ μονῇ τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγαλομαρτύρων τοῦ Χριστοῦ Τεσσαράκοντα, τῇ ἐπιλεγομένῃ πρώην μὲν τοῦ Χειμάρρου, ὕστερον τοῦ Ἐηροποτάμου, νῦν δὲ Χλωροποτάμου».

Ἐν τῇ αὐτῇ εἰδῶν εὑρηνται καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ Δαπόντε ἔργα: Βίος Γρηγορίου.—Διάφοροι ὕμνοι.—Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.—Ἐγκώμιον διὰ στίχων εἰς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον.—Ἔτερον εἰς τὸν, ἅγιον Γρηγόριον.—Ὕμνος εἰς τὴν Παναγίαν.—Ἐγκώμιον φυλακῆς.—Μαγαλυνάρια καὶ ἐγκώμιον διὰ στίχων εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον.—Ὁδάρια εἰς τοὺς ἀρχιστρατήγους Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ.—Χαιρετισμοὶ διὰ στίχων εἰς τὴν Παναγίαν. *L. Petit, Bibliographie des Acolouthies Grecques, σ. 16.*

—Χρονογράφος, ἦτοι ἱστορία τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τοῦ Κιπρουλῆ γέροντος Μεχμέτ πασᾶ, μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη, υἱοῦ τοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τηγνικαῦτα τοῦ Δαμάτ Χασὰν πασᾶ (1648—1704).

Ἐξεδόθη ἐν Μεσαιωνικῇ Βιβλιοθήκῃ Κ. Ν. Σάθα, τ. Γ', ἐν Βενετίᾳ 1872, σ. 1—70.

—Κατάλογος ἱστορικός τῶν καθ' ἡμᾶς χρηματισάντων ἐπισήμων Ῥωμαίων καὶ τινων μεγάλων συμβεβηκότων καὶ ὑποθέσεων, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ ἐπτακκοιστοῦ ἔτους ἕως τοῦ ἐνεστῶτος ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου.

Ἐν τῇ πραγματείᾳ του ταύτη ὁ Δαπόντες ἀριθμεῖ τοὺς τε λογίους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς μετ' ἀναγραφῆς τῶν συγγραμμάτων των, καθὼς καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν φιλομαθῶν πραγματευτῶν.

Ἐξεδόθη ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα ἐνθ, ἀν., σ. 71—200.

—Κήπος χαρίτων, τοῦτέστι βιβλίον περιέχον τὴν περίοδον τοῦ τιμίου Ξύλου τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Ἐηροποτάμου, τῇ οὐσῃ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἀθωvos, καὶ ἄλλα διάφορα, συντεθέντα παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετόνομασθέντος Καيسαρίου εἰς ὠφέλειαν καὶ εὐφροσύνην τῶν ἀναγινωσκόντων, προσφωνηθέντα δὲ τῷ ἐκλαμπροτάτῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ υἱῷ τοῦ αὐθέντου Νικολάου βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδαίου.

Εἶνε ἑμμετρος ἀφήγησις εἰς στίχους πολιτικοὺς ὁμοιοκαταληκτοὺς

τῆς μετὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ περιοδείας του πρὸς ἄθροισιν ἐράνων ὑπὲρ συνδρομῆς τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ἐν ᾗ σημειοῖ ἔτι, εἶδεν ἢ ἤκουσεν ἀφορῶν ἰδίως εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν.

Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Γαβριὴλ Σοφοκλέους (ἐν Ἀθήναις, 1880), συγχρόνως δὲ σχεδὸν καὶ ὑπὸ Em. Legrand ἐν τ. Γ' τῆς Bibl. Gr. Vulg., Paris, 1881.

— Δακικαὶ Ἐφημερίδες, ἥτοι συμβεβηκότα τετραετοῦς μάχης Ὀθωμανορῶσων, πρὸς δὲ καὶ Αὐστριακῶν μέχρις ἐτους 1739, συλλεχθέντα ἀπὸ τε πρωτοτύπων γραμμῶν καὶ αὐτοπτῶν ἀδλικῶν τῆς ἡγεμονίας Οὐγγροβλαχίας, αὐθεντεύοντος Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου, παρὰ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλου, δευτέρου γραμματικοῦ τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ κονσόλου τῶν Ἰγγλέζων.

Ἐξεδόθησαν ὑπὸ Em. Legrand εἰς τ. 3 ἐν Παρίσις, ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: *Ephémérides Daces ou Chroniques de la guerre de quatre ans (1736—1739) par. C. Dapontés, secrétaire du prince Constantin Mavrocordato, publiée, traduite et annotée par E. Legrand*, Paris, εἰς 8ον, τ. Α' Ἑλληνικὸν κείμενον, 1880, σ. XXXII+559.—τ. Β'. μετὰφρασις, 1881, σ. LXXXIVIII+470.—τ. Γ', σημειώσεις, 1888, σ. LXXXIV+176.

— Κέρας Ἀμαλθείας.

— Ἀνθη νοητά.

Ἔργον καὶ τοῦτο ἔμμετρον, ἄξιον λόγου διὰ τὴν ἀναγραφὴν ἰδίως σπουδαίων κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν Θεοτόκον, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Δαπόντες καταλέγει καὶ τὸ ἐν Ἀνδρῷ μοναστήριον τῆς Παναχράντου. Συντελεσθὲν δὲ τὸ ἔργον τοῦτο ἐν ἔτει 1768 ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὡς ἐκδεδομένον, ἀλλ' οὐδὲν ἀντίτυπον αὐτοῦ μέχρι τοῦδε ἐγνώσθη ὡς ὑπάρχον. Τὸ τμήμα δὲ μόνον τὸ ἀναγράφον τὰς ὀνομαστὰς ἐκκλησίας καὶ μόνας τὰς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεομήτορος τιμωμένας ἐξεδόθη ὑπὸ Ἀθαν. Παπαδοπούλου Κεραμέως κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 12 κώδικα τῆς ἐλληνικῆς σχολῆς Καλλιπόλεως, τὸν καὶ αὐτόγραφον τοῦ συγγραφέως.

Γνωστὰ δὲ ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ Δαπόντε σώζονται τὰ ἐξῆς:

— Γεωγραφικαὶ Ἱστορίαι, ἡγουν διβλίον περιέχον τὰς βασιλείας καὶ αὐθεντείας καὶ τὰς πόλεις καὶ νήσους τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς οἰκουμένης, Ἀσίας, Εὐρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, ἔτι δὲ λόγους πανή-

γυρικούς καὶ κανόνας· συντεθέν καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπὸ Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετονομασθέντος Καيسαρίου, εἰς δόξαν μὲν τοῦ ποιητοῦ τῶν ἀπάντων θεοῦ, εἰς ὠφέλειαν δὲ καὶ μάθησιν καὶ χαρὰν τῶν ἀναγινωσκόντων αὐτό. Ἐν τέλει ἀναγινώσκεται: «Εἰς τὴν νῆσον Σκόπελον, ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν, ἐγράφη ἰδίᾳ χειρὶ, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψπᾶ μηνὶ αὐγούστῳ». Εἰς τὸ τέλος ὅμως τῆς προτασσομένης πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰδήσεως σημειοῦται ἡ χρονολογία «αψπβ' τὸν δεκέμβριον», ὅτε πιθανῶς συνεπληρώθη ἡ συγγραφή. Ἐν τῇ στιχηρᾷ ταύτῃ διηγήσει, τὴν ὁποίαν, καθὰ ὁμολογεῖ, συνέθετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Γρηγορίου Φατσέα, παρεμβάλλει κατὰ τὸ σῦνθετος καὶ ἄλλα διηγήματα, πεζὰ τε καὶ ἔμμετρα, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐξῆς, ἰδιὰ τε καὶ ἀλλότρια: Ῥωσσίας περιγραφὴν διὰ στίχων ἱαμβικῶν ποιηθεῖσαν ἐν ἔτει αψξη' παρὰ Κυρίλλου ἱερομονάχου Λαυριώτου.—Περιγραφὴν τῆς Φράντζας, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Ἰγριμὶ Σεκιζ Τζελεπῆ Μεχμέτ ἐφένδης, σταλεῖς ἐκεῖσε ἐλτζῆς κατὰ τὸ χιλιόστον ἑκατοστόν τριακοστόν δεύτερον ἔτος τούρκικον (1727), βασιλεύοντος τοῦ σουλτάν Ἀχμέτ, τοῦ δὲ Ἰμπραήμ πασᾶ ἐπιτροπεύοντος, καὶ ἐπιστρέψας καὶ συγγράψας αὐτὴν ἐνεχείρησε τῷ βασιλεῖ, τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῦ δοβλετίου.—Νεκρώσιμον μονωδίαν εἰς τοὺς Φράντζέζους, τῆς ὁποίας ἀγνοεῖται ὁ ποιητὴς καὶ ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔγινε, φαίνεται δὲ ὅτι μετὰ τὸν ἸΔ' Λουδοβίκον, ῥῆγα τῆς Φράντζας, ὅστις ἀπέθανεν ἐν ἔτει αψιε'.—Στοχασμοὺς πολιτικούς περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς ἀριστοκρατίας τῶν Λέχων μετὰ τῆς πρὸς τοὺς συμπολίτας παραινέσεως αψμα' (ἀνωνύμου Πολωνοῦ εἰς τὸ πεζόν).—Ἐκθεσὶν περὶ τῆς νῦν καταστάσεως τῆς Βλαχίας ἐν εἶδει ἐπιστολῆς τοῦ Δαπόντε πρὸς τὸν μέγαν δόρρικον Κωνσταντῖνον Δουδέσκουλον.—Περιγραφὴν τῆς νίκης τοῦ Ταχμάσκουλ χάν κατὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ τοῦ πλοῦτου ὃν ἔλαβεν. Μετὰ δὲ τὴν Γεωγραφίαν, τελευτῶσαν ἐν φύλλῳ 198 τοῦ χειρογράφου, ἔπονται τὰ ἐξῆς τοῦ Δαπόντε στιχουργήματα καὶ ἄλλα ποιήματα (σ. 198—328): Παράδεισος.—Ἄδης.—Λόγος πανηγυρικός εἰς τὸν ἄγιον μέγαν Κωνσταντῖνον.—Λόγος πανηγυρικός εἰς τὸν ἄγιον καὶ ζωηφόρον καὶ θεῖον Σταυρόν.—Λόγος εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην ἐβδομάδα.—Ἕμνος πρὸς τὴν πανύμνητον καὶ παναγίαν Θεοτόκον.—Κανόνες τριαδικοί κανανυκτικοὶ Δαυϊδικοί.—Κανὼν εὐαγγελικός, ἥτοι περιέχων ἐν ἐπιτομῇ τὰ κατὰ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.—Κανὼν εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωηφόρον Σταυρόν.—Κανὼν εὐχαρι-

στήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὴν παντοδύναμον ἄνασσαν, ἐπὶ ἀπαλλαγῇ ἐχθρῶν.—Κανὼν περὶ ματαιότητος κόσμου.—Κανὼν περιεκτικός ὀνομαστῶν ἀρχαίων ἀνθρώπων.—Κανὼν περιεκτικός πολλῶν ἐξαιρέτων πραγμάτων, τῶν εἰς πολλὰς πόλεις, καὶ νήσους, καὶ ἔθνη, καὶ ζωὰ ἐγνωσμένων.—Ἐπιστολαὶ τοῦ Μωάμεθ Β' πρὸς τὸν Σικεντέρμπεην, καὶ αὐτοῦ πρὸς ἐκείνον. Ταύτας ἀντέγραψε, καθὰ ὁμολογεῖ ἐν φύλλῳ 88, ἐκ χειρογράφου βίου τοῦ Γεωργίου Καστριώτου.

—Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων καὶ σπανίων πραγμάτων τοῦ κόσμου καὶ ἄλλα πολλά.

—Βίβλος Βασιλειῶν.

—Φανάριον τῶν γυναικῶν,

—Μυθολογία.

—Μαρτύριον τοῦ μάρτυρος Χρήστου τοῦ κηπουροῦ, Ἀλβανίτου, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρτυρήσαντος κατὰ τὸ 1748 ἔτος.

—Βίος τῆς Ἀργυριτίδος Προυσιανῆς, ἣτις ἐπὶ 17 ἔτη διακικτερήσασα ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἐν τῇ καλῇ ὁμολογίᾳ τετελειώται.

—Βίος τοῦ ὁσίου Ἱεροθέου τοῦ ἐκ Καλαμάτας τῆς Πελοποννήσου, ὅστις ἐτελεύτησε τῷ ἔτει 1732.

—Ἀνθολογία.

—Λογικὰ δῶρα.

—Βίοι ἁγίων ἀνδρῶν.

—Περὶ τῶν ἐπισήμων Γρηγορίων, Ἰωαννῶν καὶ Γεωργίων.

Ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος μονῇ τοῦ Ξηροποτάμου σφύζονται ἐν τούτοις, πλὴν τῶν προμνημονευθέντων, καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ Δαπόντε. Εἰκὼν δὲ αὐτοῦ εὑρεταὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 32 τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζωγραφεῖου αὐτογράφῳ κώδικι τοῦ πολυγράφου συγγραφέως¹. Καίτοι δ' ἐπανειλημμένως ἐζητήσαμεν, δὲν καταρθώθη ἐν τούτοις ν' ἀποσταλῇ ἡμῖν ἀπείκασμα ἢ φωτογράφημα τῆς εἰκόνης ταύτης τῆς μόναδικῆς τοῦ Δαπόντε.

¹Ἐγραφον ἐν Ἀνδρῶν Ματοῦ ἀρχομένου 1935.

1. **Ἄθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως**, Δύο κατάλογοι ἑλληνικῶν κωδικῶν ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει «Βιβλιοθήκῃ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ τοῦ Ζωγραφεῖου, ἐν Σοφίᾳ 1909, σ. 12.